

ЗАКОН О УНУТРАШЊЕМ ПЛАТНОМ ПРОМЕТУ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се обављање унутрашњег платног промета у Републици Српској, одређују учесници и организације овлашћене за обављање послова платног промета, дефинишу врсте рачуна, начин и облици плаћања, извршење плаћања и принудна наплата са рачуна, поступање, права и обавезе учесника у унутрашњем платном промету.

Члан 2.

(1) Под унутрашњим платним прометом у смислу овог закона подразумијева се отварање и вођење рачуна учесника и плаћања између учесника у унутрашњем платном промету у конвертибилним маркама.

(2) Плаћање је извршење платних трансакција ради преноса средстава са једног рачуна на други рачун, уплате и исплате са рачуна, наплате са рачуна, обрачунско плаћање, као и други послови платног промета у складу са овим законом и прописима који уређују платне трансакције.

(3) Поједини појмови који су дефинисани у Закону о платним трансакцијама имају исто значење и у овом закону, ако није другачије одређено овим законом.

Члан 3.

(1) Учесници у платном промету (у даљем тексту: учесници) су пословни субјекти и физичка лица која врше плаћања у складу са овим законом и другим прописима.

(2) Пословним субјектима сматрају се: привредна друштва, јавна предузећа, републички органи управе и органи јединица локалне самоуправе, банке и друге финансијске организације, остали облици организовања правних лица чије је оснивање регистровано код надлежног органа или основано законом, као и физичка лица која самостално обављају регистровану пословну дјелатност.

(3) Одредбе овог закона које се односе на пословне субјекте примјењују се и на пословне јединице страног правног лица које су регистроване и обављају пословну дјелатност у Републици Српској у складу са прописима који уређују ову област.

(4) Учесници у платном промету могу бити и страна правна и физичка лица, у складу са посебним прописима.

II ОВЛАШЋЕНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА ПЛАТНОГ ПРОМЕТА

Члан 4.

(1) Овлашћене организације за обављање послова платног промета (у даљем тексту: овлашћене организације) у смислу овог закона су: банке са сједиштем у Републици Српској, филијале банака из Федерације Босне и Херцеговине и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине које имају дозволу Агенције за банкарство Републике

Српске (у даљем тексту: Агенција) и други субјекти који обављају послове платног промета за овлашћене организације у складу са овим законом.

(2) Поред овлашћених организација из става 1. овог члана, Централна банка Босне и Херцеговине обавља послове унутрашњег платног промета у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине.

Члан 5.

Овлашћене организације обављају сљедеће послове платног промета:

- а) отварају, воде и затварају рачуне учесника, у складу са овим законом и другим прописима,
- б) воде евиденцију рачуна учесника,
- в) примају и провјеравају исправност налога за плаћање,
- г) извршавају налоге за плаћање и врше пренос средстава са једног рачуна на други,
- д) извршавају платне трансакције путем телекомуникационих преноса, дигиталних или информационо-технолошких уређаја,
- ђ) евидентирају платне трансакције на рачунима,
- е) обављају послове готовинског платног промета,
- ж) врше услуге издавања и/или прихватања платних инструмената и услуге новчаних пошиљки,
- з) обављају благајничко-трезорске послове и обезбјеђују смјештај и чување готовог новца,
- и) извјештавају учеснике о промјенама и стању средстава на рачунима,
- ј) врше поравнање међубанкарских налога за плаћање у складу са законом и прописима који уређују платне трансакције,
- к) воде евиденције, достављају податке и извјештаје у складу са овим законом и другим прописима,
- л) архивирају и чувају документацију са подацима о платном промету и
- љ) обављају и друге послове у складу са прописима.

Члан 6.

Предузеће за поштански саобраћај Републике Српске а. д. Бања Лука, путем својих организационих дијелова, може за овлашћене организације обављати сљедеће послове платног промета:

- а) примати налоге за плаћање од физичких лица,
- б) обављати исплате физичким лицима за рачун пословних субјеката и физичких лица која имају рачуне код овлашћених организација,
- в) примати уплате готовог новца од физичких лица у корист рачуна пословних субјеката и физичких лица која врше плаћања преко рачуна и
- г) преузимати и отпремати готов новац овлашћеним организацијама и вршити обрачун са овлашћеним организацијама.

Члан 7.

У обављању послова платног промета овлашћене организације дужне су примјењивати одредбе прописа о пословању банака које уређују заштиту права и интереса корисника финансијских услуга, као и одредбе других прописа којима се уређује заштита потрошача, облигациони односи и платне трансакције.

III РАЧУНИ ЗА ОБАВЉАЊЕ ПЛАТНОГ ПРОМЕТА

Члан 8.

(1) Пословни субјекти дужни су да за потребе плаћања отворе рачуне у овлашћеним организацијама и да сва новчана средства воде на тим рачунима, као и да врше плаћања преко рачуна, у складу са овим законом, законом који уређује платне трансакције и закљученим уговором о отварању и вођењу рачуна са овлашћеном организацијом којим су уређена међусобна права и обавезе.

(2) Физичка лица код овлашћених организација могу отворити рачуне за обављање платног промета и рачуне за полагање новчаних депозита и улога на штедњу у складу са закљученим уговором, прописима који уређују облигационе односе и овим законом.

(3) Страна правна и физичка лица отварају нерезидентне рачуне и врше пословање преко тих рачуна у складу са посебним прописима.

Члан 9.

(1) Овлашћене организације отварају рачуне учесницима на њихов захтјев или на основу прописа који намеће обавезу отварања рачуна без захтјева учесника.

(2) Овлашћене организације дужне су да учеснику, прије закључења уговора, доставе или ставе на располагање, у писаној форми или електронском облику потпуне и јасне информације о свим битним условима коришћења услуга платног промета.

(3) Овлашћене организације могу да мијењају одредбе уговора из става 2. овог члана на начин који је претходно уговорен, а у складу са прописима који уређују пословање банака и облигационе односе.

Члан 10.

(1) Пословни субјекти код овлашћених организација могу отворити:

а) рачун за редовно пословање који гласи на име пословног субјекта,
б) рачун организационог дијела пословног субјекта, који се региструје у складу са законом,

в) рачун за посебне намјене и

г) рачун за прикупљање јавних прихода.

(2) Овлашћене организације дужне су да рачуне организационих дијелова пословног субјекта и рачуне за посебне намјене повежу са рачуном за редовно пословање пословног субјекта, преко јединственог идентификационог броја или матичног броја, ако законом, односно другим прописом није другачије одређено.

(3) Овлашћене организације дужне су да воде евиденцију рачуна из става 1. овог члана, који су отворени у тим овлашћеним организацијама, а та евиденција се обједињава у Јединственом регистру рачуна пословних субјеката у Републици Српској (у даљем тексту: Јединствени регистар).

(4) Министар финансија доноси упутство, којим се прописује начин вођења и садржај евиденције рачуна пословних субјеката који води овлашћена организација.

Члан 11.

(1) Пословни субјекти из Републике Српске могу отворити рачуне за редовно пословање код овлашћених организација са сједиштем у Републици Српској и организационих дијелова овлашћених организација из Федерације Босне и Херцеговине и

Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, које послују у Републици Српској и имају дозволу Агенције.

(2) Организациони дијелови пословних субјеката са сједиштем у Републици Српској који послују у Федерацији Босне и Херцеговине и Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине могу имати отворене рачуне организационих дијелова код овлашћених организација са сједиштем у Федерацији Босне и Херцеговине и Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине, које имају дозволу Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине.

(3) Организациони дијелови пословних субјеката са сједиштем у Федерацији Босне и Херцеговине и Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине, који послују у Републици Српској, морају имати отворене рачуне организационих дијелова код овлашћених организација у Републици Српској.

Члан 12.

(1) Учесници могу имати отворене рачуне код више овлашћених организација, према властитом избору.

(2) Пословни субјекат код једне овлашћене организације може имати отворен само један рачун за редовно пословање у конвертибилним маркама и по један рачун за сваки организациони дио.

(3) Пословни субјекат може имати више отворених рачуна за посебне намјене код једне овлашћене организације, у складу са потребама, односно прописима.

(4) Ако пословни субјекат има више од једног рачуна за редовно пословање код овлашћених организација, дужан је одредити рачун (у даљем тексту: главни рачун) на којем ће се извршавати налози за принудну наплату законских обавеза и јавних прихода, налози за наплату хартија од вриједности и инструмената обезбјеђења плаћања, те налози за извршење судских одлука и других извршних исправа (у даљем тексту: налози за принудну наплату) и водити евиденција о неизвршеним налозима за плаћање.

(5) Захтјев за одређивање главног рачуна пословни субјекат је дужан поднијети овлашћеној организацији у писаној форми.

Члан 13.

(1) Главни рачун пословног субјекта отвара се, по правилу, у сједишту пословног субјекта код организационих дијелова овлашћених организација које послују на територији Републике Српске и води се у евиденцији рачуна пословних субјеката у овлашћеној организацији, уз навођење прописане ознаке за главни рачун.

(2) Пословни субјекат може промијенити главни рачун само ако на том рачуну нема евидентиране неизвршене налоге за принудну наплату и другом редовном рачуну код друге овлашћене организације додијелити статус главног рачуна, уз подношење доказа у писаној форми овлашћеној организацији која води главни рачун о одређивању другог редовног рачуна као главног рачуна.

Члан 14.

Забрањено је овлашћеним организацијама да учесницима отворе скривене рачуне и издају штедне књижице или пруже друге услуге које омогућавају, посредно или непосредно, прикривање идентитета учесника.

Члан 15.

(1) Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге Бања Лука води Јединствени регистар, у складу са овим законом и Законом о Јединственом регистру рачуна пословних субјеката.

(2) Овлашћене организације дужне су у Јединствени регистар достављати податке о отвореним и затвореним рачунима пословних субјеката, врсти рачуна и главном рачуну, као и блокади и деблокади рачуна, континуирано, одмах након настанка ових промјена у евиденцији овлашћених организација, у складу са овим законом и прописима којима се уређује вођење и садржај Јединственог регистра.

(3) Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге Бања Лука дужна је да, континуирано, одмах по пријему обавијести овлашћених организација из става 2. овог члана, ажурира податке и овлашћеним организацијама, електронским путем, омогући непосредан увид и преузимање података који се воде у Јединственом регистру.

Члан 16.

(1) Овлашћене организације дужне су да чувају налоге за плаћање и другу документацију о отвореним рачунима и обављеном платном промету, у роковима утврђеним прописима о архивској дјелатности и прописима о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности.

(2) Документација из става 1. овог члана чува се у материјалном или електронском облику, у складу са прописима који уређују архивску дјелатност и другим прописима.

Члан 17.

Пословни субјекти дужни су да обавијесте овлашћене организације о свакој промјени података који су достављени приликом отварања рачуна, у року од осам дана од дана промјене извршене у одговарајућим регистрима.

Члан 18.

(1) Овлашћене организације затварају рачуне на захтјев учесника, у складу са овим законом и уговором, или по службеној дужности у складу са прописима који за своју посљедицу имају затварање рачуна.

(2) Прије затварања рачуна за редовно пословање пословног субјекта, морају се затворити сви рачуни његових организационих дијелова и његови рачуни за посебне намјене отворени у тој овлашћеној организацији.

(3) Овлашћене организације физичком лицу, без накнаде, врше затварање рачуна и гашење платне картице.

(4) Овлашћене организације дужне су да пропишу процедуре за поступање са неактивним рачунима и уговором са учесницима уреде односе по овом питању.

Члан 19.

(1) Овлашћене организације не могу затворити главни рачун пословног субјекта на терет којег су евидентирани неизвршени налози за принудну наплату.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, главни рачун може се затворити на основу прописа који као посљедицу примјене имају затварање рачуна, у том случају се налози за принудну наплату евидентирају на рачуну правног сљедбеника или се враћају налогодавцу.

Члан 20.

Неизвршене налоге за плаћање, издате од пословног субјекта чији су рачуни затворени, а који се не односе на принудну наплату, овлашћене организације одмах враћају пословном субјекту.

IV НАЧИН И ОБЛИЦИ ПЛАЋАЊА

Члан 21.

(1) Плаћања преко рачуна учесника обављају се на основу налога за плаћање.

(2) Налог за плаћање је безусловна инструкција дата овлашћеној организацији да изврши плаћање или наплати одређени износ новца са назначеног рачуна, а даје се на обрасцима платног промета, у писаној форми или електронском облику, у складу са законом који уређује платне трансакције и прописима који уређују електронско плаћање и електронске документе.

Члан 22.

(1) Трансакцију плаћања са рачуна иницирају учесници – имаоци рачуна издавањем налога за плаћање на терет свог рачуна, а у корист рачуна примаоца.

(2) Изузетно од става 1. овога члана, налоге за принудну наплату могу да дају:

а) учесници – повјериоци, на основу наплата доспјелих хартија од вриједности, других доспјелих инструмената обезбјеђења плаћања и осталих прописаних или уговорених овлашћења,

б) органи и институције, на основу законских овлашћења и

в) овлашћене организације, на основу судских одлука и других извршних исправа, те законских овлашћења.

(3) Налози за принудну наплату из става 2. овог члана гласе на рачун који је пословни субјекат, у складу са чланом 12. став 4. овог закона, одредио као главни рачун.

(4) Осим налога за плаћање из става 2. тачка в) овога члана, овлашћене организације могу да дају налоге за плаћање на терет рачуна учесника, на основу уговорених овлашћења добијених од учесника.

Члан 23.

(1) Налог за плаћање потписују овлашћена лица учесника чији су потписи депоновани код овлашћених организација, односно друга овлашћена лица у случајевима давања налога из члана 22. ст. 2. и 4. овог закона.

(2) Приликом пријема налога за плаћање овлашћене организације дужне су да утврде идентитет налогодавца и доносиоца налога, као и да провјере идентичност потписа на налозима за плаћање са депонованим потписима овлашћених лица, достављених тим овлашћеним организацијама.

Члан 24.

(1) Налози за плаћање из члана 22. овог закона подnose се на извршење овлашћеним организацијама код којих учесници имају отворене рачуне, у складу са овим законом.

(2) Приликом пријема налога за плаћање овлашћене организације дужне су примити налоге за плаћање и другу документацију платног промета, ако су попуњени и поднесени на прописан начин.

(3) Овлашћене организације враћају налоге за плаћање који нису попуњени на прописан начин и указују доносиоцу налога на недостатке и грешке ради њиховог отклањања.

Члан 25.

(1) Плаћања између учесника обављају се безготовински, готовим новцем и обрачуном.

(2) Безготовинско плаћање је пренос средстава са рачуна једног учесника на рачун другог учесника.

(3) Готовинско плаћање је директна предаја готовог новца између учесника, уплата готовог новца на рачун и исплата готовог новца са рачуна.

(4) Влада доноси уредбу којом се уређује начин и услови по којима пословни субјекти могу вршити плаћање у готовом новцу.

Члан 26.

(1) Уплата готовог новца на рачун и исплата готовог новца са рачуна иницира се налогом за плаћање.

(2) Налог за уплату готовог новца на рачун може се поднијети свим овлашћеним организацијама, без обзира на то гдје се води рачун у корист којег се обавља уплата.

(3) Налог за исплату готовог новца са рачуна подноси се овлашћеној организацији која води рачун учесника.

Члан 27.

(1) Забрањено је пословним субјектима да измирују своје обавезе готовим новцем ако имају блокиране рачуне у складу са овим законом.

(2) Пословни субјекти су дужни готов новац остварен обављањем регистроване дјелатности положити на рачуне у овлашћеним организацијама, у складу са прописима донесеним на основу члана 25. став 4. овог закона.

Члан 28.

(1) Обрачунско плаћање је измирење међусобних новчаних обавеза и потраживања између учесника без употребе новца.

(2) Обрачунско плаћање врши се уговарањем промјене повјерилаца, односно дужника у одређеном облигационом односу (асигнација, цесија, приступање дугу, преузимање дуга, успување дуга и друго), пребијањем (компензација) и на други начин, у складу са законом који уређује облигационе односе.

(3) Ако су рачуни пословних субјеката у тренутку плаћања блокирани по основу налога за принудну наплату, пословни субјекти не могу измиривати новчане обавезе на начин из става 2. овог члана, осим ако другим прописом није другачије утврђено.

V ИЗВРШЕЊЕ ПЛАЋАЊА И ПРИНУДНА НАПЛАТА СА РАЧУНА

Члан 29.

(1) Овлашћене организације су обавезне да изврше налоге за плаћање учесника из члана 22. ст. 1. и 4. овог закона само у случају да на рачуну учесника постоји одговарајуће покриће, на начин и у роковима дефинисаним прописима о обављању платних трансакција.

(2) Одговарајуће покриће означава довољан износ расположивих средстава за извршење налога за плаћање, а састоји се од стања на рачуну из претходног дана, увећаног за прилив средстава на рачун у току дана и за средства на основу уговора са овлашћеном организацијом о дозвољеном негативном салду на рачуну, те умањено за извршена плаћања у том дану до времена утврђивања покрића.

(3) Налогe за плаћање из члана 22. ст. 1. и 4. овог закона за чије извршење на дан пријема налога нема одговарајућег покрића на рачуну, овлашћене организације могу да врате подносиоцу.

Члан 30.

(1) Овлашћена организација која води главни рачун пословног субјекта налоге за принудну наплату, дате на основу члана 22. ст. 2. и 3. овог закона, не враћа, него евидентира и извршава из расположивих средстава на рачуну, на начин и према сљедећем редослиједу приоритета:

а) извршна рјешења на основу којих се извршавају обавезе по основу јавних прихода – према времену пријема,

б) друга извршна судска рјешења, други извршни наслови, налози на основу законских овлашћења – према времену пријема,

в) налози повјерилаца на основу доспјелих хартија од вриједности, мјеница или овлашћења које је дужник дао својој банци и свом повјериоцу – према времену пријема и
г) остали основи за наплату.

(2) Налози за принудну наплату из сљедећег реда приоритета могу се извршавати тек по извршењу свих налога за принудну наплату из претходног реда приоритета, укључујући и налоге за принудну наплату који су примљени у међувремену.

(3) Овлашћена организација која води главни рачун пословног субјекта дужна је да води евиденцију о редослиједу пријема налога за принудну наплату истог приоритета из става 1. овог члана према дану и сату њиховог пријема и да их по том редослиједу извршава.

(4) Овлашћена организација која води главни рачун пословног субјекта обавјештава повјериоца, на његов захтјев, о редослиједу наплате његовог потраживања.

(5) Поднесене налоге пословног субјекта који се не односе на принудну наплату овлашћене организације не могу извршавати прије извршења свих налога за принудну наплату из става 1. овог члана и деблокаде свих рачуна пословног субјекта.

Члан 31.

(1) Овлашћена организација која води главни рачун пословног субјекта извршава налоге за принудну наплату, дате у складу са чланом 22. ст. 2. и 3. овог закона, до износа одређеног у налогу из свих средстава на рачунима пословног субјекта у конвертибилним маркама који су отворени у тој овлашћеној организацији, осим средстава на овим рачунима која су изузета од извршења по другом основу.

(2) У недостатку средстава за потпуно извршење налога за плаћање из става 1. овог члана, овлашћена организација која води главни рачун пословног субјекта налоге извршава дјелимично.

Члан 32.

(1) Ако на рачунима пословног субјекта нема довољно средстава за извршење налога за принудну наплату из члана 30. став 1. овог закона, а пословни субјекат има отворене рачуне код других овлашћених организација, овлашћена организација која води главни рачун пословног субјекта упућује захтјев електронским путем другим овлашћеним организацијама, у складу са прописом донесеним на основу овог закона, исти дан, односно најкасније идући радни дан, за блокаду свих рачуна пословног субјекта у конвертибилним маркама и девизама који се воде у тим овлашћеним организацијама.

(2) Средства на рачунима организационих дијелова и рачунима за посебне намјене пословног субјекта представљају саставни дио средстава на његовим рачунима за редовно пословање и користе се за извршење налога за принудну наплату, осим средстава на овим рачунима која су изузета од извршења по овом закону и другим прописима.

(3) Друге овлашћене организације дужне су да поступе по захтјеву овлашћене организације која води главни рачун и да одмах блокирају све рачуне пословног субјекта који се код њих воде, као и да доставе податак о блокади рачуна пословног субјекта у Јединствени регистар.

(4) Овлашћене организације из става 3. овог члана блокирају рачуне пословног субјекта до момента пријема обавијести овлашћене организације која води главни рачун о престанку блокаде рачуна пословног субјекта.

(5) Рачуни јавних прихода на које се врше уплате јавних прихода на име Републике Српске, општина, градова и фондова и са којих се врши расподела на рачуне корисника јавних прихода не могу се блокирати и средства на овим рачунима изузимају се од извршења налога за принудну наплату.

Члан 33.

(1) Пословни субјекат чији је рачун блокиран дужан је одмах или први радни дан након пријема обавијести од овлашћених организација о блокади рачуна, дати налоге за пренос средстава са блокираних рачуна на свој главни рачун на којем су евидентирани неизвршени налози за принудну наплату или дати налог за резервисање средстава до потпуног окончања извршног поступка.

(2) Ако пословни субјекат у року из става 1. овог члана не изда налоге за пренос средстава са блокираних рачуна на главни рачун, овлашћене организације код којих пословни субјекат има блокиране рачуне испоставиће налоге за пренос средстава са блокираних рачуна пословног субјекта у конвертибилним маркама на главни рачун у висини износа блокаде рачуна.

(3) Ако на рачунима пословног субјекта у конвертибилним маркама нема довољно средстава за извршење налога за принудну наплату, овлашћене организације испоставиће налоге за пренос средстава са свих блокираних девизних рачуна и рачуна за посебне намјене пословног субјекта отворених у тим овлашћеним организацијама, осим средстава која су изузета од извршења по овом закону и другим прописима.

(4) Овлашћена организација која води главни рачун пословног субјекта дужна је да, након потпуног извршења налога за принудну наплату, одмах обавијести друге овлашћене организације о том извршењу, ради деблокаде средстава пословног субјекта на рачунима код тих овлашћених организација.

(5) Овлашћене организације дужне су да, након пријема обавијести овлашћене организације из става 3. овог члана о престанку блокаде рачуна пословног субјекта, одмах деблокирају све рачуне пословног субјекта и промијене ознаку о блокади рачуна у евиденцији рачуна пословних субјеката који води овлашћена организација и Јединствени регистар.

Члан 34.

(1) Овлашћене организације неће извршити налоге за принудну наплату из средстава на рачунима учесника ако су та средства изузета од извршења прописом којим се уређује извршни поступак, судском одлуком или одлуком другог надлежног органа, као и других средстава ако су изузета од извршења другим прописом.

(2) Министар финансија доноси подзаконски пропис којим се уређује начин и поступак извршења налога за принудну наплату преко рачуна овлашћених организација, у складу са овим законом.

Члан 35.

(1) У случају да на рачунима пословног субјекта у конвертибилним маркама, девизним рачунима или рачунима за посебне намјене нема довољно средстава за извршење налога за принудну наплату, овлашћене организације код којих се воде орочена средства пословног субјекта који има блокиране рачуне обавезне су, у складу са законом који уређује извршни поступак, раскинути уговор и орочена средства дозначити на главни рачун пословног субјекта ради извршења налога за принудну наплату из члана 22. ст. 2. и 3. овога закона.

(2) Овлашћене организације из става 1. овог члана обавезне су на главни рачун дозначити и износ доспјелих камата, које према уговору о ороченим средствима припадају пословном субјекту до момента раскида уговора, ради извршења налога за принудну наплату у складу са овим законом.

(3) Овлашћене организације дужне су да, у уговору о ороченим средствима закљученим са пословним субјектом, унесу одредбу о раскиду уговора и обавези преноса орочених средстава, заједно са припадајућим каматама до момента раскида уговора, на главни рачун пословног субјекта ради извршења налога за принудну наплату у складу са овим законом.

(4) Пословни субјекат може, ради извршења налога за принудну наплату, раскинути уговор о ороченим средствима закључен са овлашћеном организацијом.

Члан 36.

(1) Ако налози за принудну наплату гласе на терет другог рачуна пословног субјекта, а не на терет главног рачуна, овлашћена организација која води тај рачун извршава налоге за принудну наплату до износа покрића на рачунима пословног субјекта који се воде у тој овлашћеној организацији, на начин прописан чланом 30. ст. 2. до 5. овог закона.

(2) Неизвршене налоге за принудну наплату овлашћена организација из става 1. овог члана доставља на извршење овлашћеној организацији која води главни рачун пословног субјекта, најкасније сљедећи радни дан.

(3) Овлашћена организација која води главни рачун пословног субјекта примљене налоге за принудну наплату извршава на начин прописан чланом 22. став 2. тачка в), чл. 30. и 31. овога закона, а у случају недостатка средстава за потпуно извршење налога поступа на начин прописан чланом 32. овог закона.

Члан 37.

(1) Налоге за принудну наплату, дате у складу са чланом 22. ст. 2. и 3. овог закона, чији је дужник овлашћена организација, овлашћена организација је дужна да изврши на терет средстава на свим рачунима отвореним у конвертибилним маркама и девизама, у складу са одредбама овог и других закона.

(2) Овлашћене организације, које имају отворене нерезидентне рачуне из члана 8. став 3. овог закона, дужне су да примљене налоге за принудну наплату извршавају у складу са чл. 30. и 31. овог закона, а у случају недостатка средстава на овим рачунима за потпуно извршење налога, ове и друге овлашћене организације дужне су да поступају на начин прописан чл. 32. до 36. овог закона.

Члан 38.

(1) Забрањено је пословним субјектима да врше плаћања преко рачуна код овлашћених организација, ако имају блокиране рачуне.

(2) Забрањено је коришћење средстава која пословни субјекат има на рачунима код овлашћених организација, а која су блокирана на основу налога за принудну наплату, за друга плаћања пословног субјекта.

(3) Забрањено је овлашћеним организацијама да пословним субјектима, чији су рачуни блокирани, отварају нове рачуне.

Члан 39.

Плаћања са рачуна на рачун учесника који се воде у различитим овлашћеним организацијама извршавају се поравнањем међубанкарских налога за плаћање, у складу са законом и прописима који уређују платне трансакције.

Члан 40.

Овлашћене организације и учесници одговорни су и сnose штету која може настати обављањем послова платног промета, у складу са законима који уређују платне трансакције и облигационе односе, као и закљученим уговором.

VI ИЗВЈЕШТАВАЊЕ И НАДЗОР

Члан 41.

(1) Овлашћене организације су обавезне учесницима достављати или стављати на располагање извјештаје о свим промјенама и стању на рачунима у складу са уговором о отварању и вођењу рачуна.

(2) Извјештај из става 1. овог члана овлашћене организације дужне су достављати или стављати на располагање учесницима једном мјесечно, без наплате накнаде за ту услугу.

(3) Ако рок за доставу извјештаја није уговорен, овлашћене организације достављају или стављају на располагање пословним субјектима извјештаје о стању и промјенама по рачунима са подацима о извршеним плаћањима, најкасније идући радни дан од дана настанка промјене на рачуну.

Члан 42.

(1) Забрањено је овлашћеним организацијама да учесницима наплаћују давање информација о условима обављања послова платног промета.

(2) Дозвољено је овлашћеним организацијама и учесницима да се договоре о трошковима за додатно или чешће достављање информација или њихов пренос путем средстава комуникације која нису наведена у уговору, а које захтијева учесник.

(3) Трошкови овлашћених организација за информације из става 2. овог члана морају бити примјерени и у складу са стварним трошковима овлашћених организација.

Члан 43.

(1) Овлашћене организације дужне су да, на основу налога и друге документације платног промета, воде евиденцију о обављеном платном промету, у складу са овим законом и другим прописима.

(2) Подаци о промјенама и стању на рачунима учесника код овлашћених организација представљају пословну тајну, као и други подаци за које је другим законом утврђено да су тајни.

Члан 44.

(1) Овлашћене организације дужне су надлежним органима, на њихов писмени захтјев, доставити податке и информације о обављеном платном промету, у складу са овим законом.

(2) Подаци о промјенама и стању на рачуну учесника, као и други подаци, могу се дати другом учеснику уз писану сагласност учесника на којег се ти подаци односе.

Члан 45.

(1) Овлашћене организације и учесници су дужни да у поступку откривања, спречавања и истраживања прања новца и финансирања терористичких активности у пословима унутрашњег платног промета примјењују одредбе посебног закона који уређује ову област и предузимају мјере и активности прописане овим законом.

(2) Овлашћене организације могу, у складу са посебним законом, вршити обраду личних података учесника са којима располажу у обављању своје дјелатности, у сврху спречавања и истраживања превара у платном промету.

Члан 46.

(1) Надзор над обављањем послова платног промета овлашћених организација врши Агенција и други контролни органи, у складу са одредбама овог и посебних закона којима се уређује њихово пословање и надлежност.

(2) Контролу учесника платног промета врше надлежни контролни органи, у складу са одредбама овог и посебних закона којима се уређује надлежност и овлашћења ових контролних органа.

(3) Агенција и контролни органи, у оквиру своје надлежности, сарађују у вршењу надзора обављања платног промета и у примјени овог и других закона.

Члан 47.

У спровођењу надзора и примјени овог закона, Агенција предузима сљедеће:

а) захтијева од овлашћених организација да пружи све информације потребне за праћење усклађености обављања послова платног промета са овим законом и другим прописима,

б) обавља директан надзор у овлашћеним организацијама и њиховим организационим дијеловима или у било којем агенту, процесору трећој страни,

в) даје препоруке и смјернице и по потреби обавезује налоге,

г) привремено обустави или одузме овлашћеној организацији дозволу за обављање услуга у унутрашњем платном промету ако не обавља пословање у складу са овим законом и прописима Агенције и

д) предузима мјере и покреће поступке против овлашћених организација у случају непридржавања одредаба овог и других закона који регулишу платни промет и платне трансакције.

VII КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 48.

(1) Новчаном казном у износу од 20.000 КМ до 80.000 КМ казниће се за прекршај овлашћена организација ако:

а) учеснику отвори рачуне и води евиденцију супротно члану 10. овог закона,

б) пословном субјекту отвори главни рачун супротно члану 13. став 1. овог закона,

в) учеснику затвори рачуне супротно чл. 18. и 19. овог закона,

г) не даје налоге за плаћање са рачуна учесника прописане чланом 22. став 2. тачка в) овог закона,

д) не изврши налоге за плаћање у складу са одредбама члана 29. став 1. овог закона,

ђ) не изврши налоге за принудну наплату у складу са чланом 30. ст. 1. до 3. и чланом 31. овог закона,

е) изврши налоге за плаћање, а који се не односе на принудну наплату, супротно члану 30. став 5. овог закона,

ж) не поступи у складу са чланом 32. и чланом 33. ст. 2. до 5. овог закона,

з) са блокираних рачуна изврши пренос средстава, која су изузета од извршења, у складу са чланом 34. став 1. овог закона,

и) не разрочи орочена средства пословног субјекта у складу са чланом 35. ст. 1. до 3. овог закона,

ј) не изврши налоге за принудну наплату у складу са чл. 36. и 37. овог закона,

к) пословном субјекту, чији су рачуни блокирани, изврши плаћања и отвари нове рачуне супротно члану 38. ст. 2. и 3. овог закона,

л) не поступи у складу са чланом 53. став 4. овог закона и

љ) не усклади обављање послова унутрашњег платног промета у року из члана 54. овог закона.

(2) За прекршаје из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у овлашћеној организацији новчаном казном у износу од 5.000 КМ до 20.000 КМ.

Члан 49.

(1) Новчаном казном од 10.000 КМ до 40.000 КМ за прекршај казниће се овлашћена организација ако:

а) не информисе учесника или му не стави на располагање прије закључења уговора, све битне услове коришћења услуга платног промета у складу са чланом 9. став 2. овог закона,

б) измијени одредбе уговора супротно члану 9. став 3. овог закона,

в) не чува документацију и податке у складу са чланом 16. овог закона,

г) приликом пријема налога за плаћање не поступи у складу са чл. 23. и 24. овог закона,

д) не обавијести повјериоца, на његов захтјев, о редослиједу наплате његовог потраживања у складу са чланом 30. став 4. овог закона,

ђ) не извјештава учесника у складу са чланом 41. овог закона и поступа супротно члану 42. овог закона и

е) не поступа са документацијом и подацима о обављеном платном промету у складу са чл. 43. и 44. овог закона.

(2) За прекршаје из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у овлашћеној организацији новчаном казном у износу од 2.500 КМ до 10.000 КМ.

Члан 50.

(1) Новчаном казном у износу од 10.000 КМ до 40.000 КМ казниће се за прекршај пословни субјекат ако:

а) не отвори рачуне за потребе плаћања и новчана средства не држи на рачунима у складу са чланом 8. став 1. овог закона,

б) не одреди главни рачун у складу са чланом 12. став 4. овог закона и не поступа у складу са чланом 13. овог закона,

в) врши плаћање у готовом новцу супротно чл. 25. став 3. и члану 27. овог закона,

г) врши обрачунско плаћање супротно члану 28. став 3. овог закона,

д) врши плаћања супротно члану 38. ст. 1. и 2. овог закона и

ђ) не поступи у складу са чланом 53. став 1. до 3. овог закона.

(2) За прекршаје из става 1. овог члана казниће се одговорно лице пословног субјекта новчаном казном у износу од 2.500 КМ до 10.000 КМ.

Члан 51.

(1) Новчаном казном у износу од 5.000 КМ до 20.000 КМ казниће се за прекршај пословни субјекат ако:

а) отвори рачуне супротно чл. 10. и 11. овог закона и

б) не обавијести овлашћену организацију о промјени података који су достављени приликом отварања рачуна у складу са чланом 17. овог закона.

(2) За прекршаје из става 1. овог члана казниће се одговорно лице пословног субјекта новчаном казном у износу од 1.000 КМ до 4.000 КМ.

Члан 52.

(1) Агенција или други контролни органи у поступку контроле издају прекршајне налоге или подносе захтјев за покретање прекршајног поступка у случајевима предвиђеним овим законом, у складу са прописима којима се уређује прекршајни поступак.

(2) Прекршајни поступак против пословног субјекта, осим органа из става 1. овог члана, може покренути и овлашћена организација у случају да у обављању платног промета утврди прекршај.

VIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 53.

(1) Пословни субјекти који имају отворене рачуне у овлашћеним организацијама прије ступања на снагу овог закона дужни су да отворене рачуне ускладе са одредбама члана 10. овог закона или отворе нове рачуне у складу са овим чланом и одреде главни рачун у складу са чланом 12. овог закона, у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

(2) Пословни субјекти из става 1. овог члана дужни су поднијети захтјев овлашћеним организацијама за затварање свих рачуна који нису у складу са чланом 10. овог закона и извршити пренос средстава на рачуне из става 1. овог члана.

(3) Пословни субјекти који имају отворене рачуне код овлашћених организација на којима су евидентирани неизвршени налози за принудну наплату, дужни су у року из става 1. овог члана тим овлашћеним организацијама доставити доказ о одређивању главног рачуна код овлашћене организације којој се достављају неизвршени налози за принудну наплату пословног субјекта ради извршења ових налога у складу са одредбама чл. 32. до 36. овог закона.

(4) Ако пословни субјекти не поступе у складу са ставом 1. овог члана, овлашћене организације извршиће блокаду свих отворених рачуна пословних субјеката и забранити располагање средствима до поступања пословних субјеката у складу са овим законом.

Члан 54.

Овлашћене организације дужне су да обављање послова унутрашњег платног промета ускладе са одредбама овог закона, најкасније у року од 90 дана од дана његовог ступања на снагу.

Члан 55.

(1) Влада ће у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона донијети уредбу о условима и начину плаћања готовим новцем (члан 25).

(2) Министар финансија ће у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона донијети:

а) упутство о начину вођења и садржају евиденције рачуна пословних субјеката који води овлашћена организација (члан 10) и

б) подзаконски пропис којим се уређује начин и поступак извршења налога за принудну наплату преко рачуна овлашћених организација (члан 34).

(3) До доношења подзаконских аката из ст. 1. и 2. овог члана, примјењиваће се подзаконски прописи који су важили до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Члан 56.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о унутрашњем платном промету („Службени гласник Републике Српске“, број 12/01) и Закон о финансијском пословању („Службени гласник Републике Српске“, број 12/01).

Члан 57.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 01- 722/12
Датум: 17. мај 2012. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Мр Игор Радојичић

ИСПРАВКА
Закона о унутрашњем платном промету

У члану 50. став 1. тачка в) умјесто броја: "3" треба да стоји број: "4".

Број: 02/4.03-1558-1/12
1. октобра 2012. године
Бања Лука

Генерални секретар
Ранко Карапетровић, с.р.

(Објављено у Службеном гласнику 92/2012.)

**ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О
УНУТРАШЊЕМ ПЛАТНОМ ПРОМЕТУ**

Члан 1.

У Закону о унутрашњем платном промету („Службени гласник Републике Српске“, бр. 52/12 и 92/12) у члану 6. у тачки в) последије ријечи: „преко рачуна“ ријеч: „и“ брише се и додаје запета.

У тачки г), на крају текста, последије ријечи: „организацијама“ додаје се ријеч: „и“ и нова тачка д) која гласи:

„д) примати уплате готовог новца од пословних субјеката, оствареног обављањем регистроване дјелатности, у корист рачуна тих пословних субјеката отворених код овлашћених организација“.

Члан 2.

У члану 10. последије става 3. додаје се нови став 4. који гласи:

„(4) У смислу овог закона, под рачуном за редовно пословање сматра се и рачун пословног субјекта у ликвидацији, односно у стечају, који овлашћено лице отвара код овлашћене организације у складу са прописима којима се уређује ликвидација, односно стечај пословног субјекта и који је овлашћена организација дужна да евидентира у складу са ставом 3. овог члана.“

Досадашњи став 4. постаје став 5.

Члан 3.

Последије члана 15. додају се нови чл. 15а, 15б, 15в, 15г. и 15д. који гласе:

„Члан 15а.

(1) Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге Бања Лука (у даљем тексту: АПИФ) успоставља и води Регистар рачуна физичких лица отворених у овлашћеним организацијама.

(2) Регистар рачуна физичких лица обухвата:

- а) рачуне за обављање платног промета, у домаћој и иностраној валути,
- б) рачуне депозита и улога на штедњу, у домаћој и иностраној валути и
- в) друге рачуне, у домаћој и иностраној валути, отворене на основу уговора са банком.

(3) Регистар рачуна физичких лица је електронска база података, која садржи сљедеће податке:

- а) име и презиме физичког лица,
- б) јединствени матични број физичког лица резидента,
- в) одговарајућу идентификациону ознаку за страног физичко лице (број идентификационог документа, земља издавалац тог документа, датум рођења и слично) и јединствени идентификациони број страног физичког лица додијељен у складу са прописима којима се уређује регистрација пореских обвезника,
- г) адресу пребивалишта за домаће физичко лице и адресу боравишта, ако посједује,
- д) адресу боравишта у Републици Српској или Босни и Херцеговини за страног физичко лице и адресу пребивалишта у земљи домицила,

- ђ) број рачуна физичког лица,
 - е) врсту рачуна,
 - ж) датум отварања и затварања рачуна физичког лица, као и датум промјене личних података у вези са рачуном,
 - з) податке из т. а) до д) овог става о лицима која су овлашћена да располажу средствима на рачуну физичког лица и
 - и) ознаку да ли је рачун домаћег или страног физичког лица.
- (4) Регистар рачуна физичких лица не садржи податке о стању и промјенама на рачунима из става 2. овог члана.

Члан 15б.

- (1) Овлашћене организације дужне су да континуирано, одмах по отварању, промјени података о рачуну и затварању рачуна физичких лица, достављају електронским путем податке из члана 15а. став 3. овог закона АПИФ-у.
- (2) Овлашћене организације су одговорне за ажурно достављање података у Регистар рачуна физичких лица и њихову тачност.
- (3) Овлашћене организације су дужне да при прикупљању и обради података о физичким лицима из члана 15а. став 3. овог закона поступају у складу са прописима којима се уређује пословна тајна и заштита личних података.
- (4) АПИФ доноси упутство којим прописује начин вођења Регистра рачуна физичких лица, начин достављања података, као и давања и коришћења података из овог регистра.
- (5) Министар финансија даје претходну сагласност на упутство АПИФ-а из става 4. овог члана.

Члан 15в.

- (1) Подаци из Регистра рачуна физичких лица нису јавно доступни и на њих се примјењују прописи којима се уређује пословна тајна и заштита личних података.
- (2) АПИФ је овлашћен да, на основу поднесеног захтјева у писаној форми или електронском облику, податке из Регистра рачуна физичких лица достави, односно омогући приступ тим подацима:
- а) ако је лице на које се ови подаци односе претходно дало писмени пристанак,
 - б) на основу одлуке или захтјева надлежног суда,
 - в) ако, ради вршења надзора над овлашћеном организацијом у складу са законом, то захтијева Агенција за банкарство Републике Српске,
 - г) за потребе министарства надлежног за унутрашње послове, органа надлежног за борбу против организованог криминала и корупције и органа надлежног за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности, у складу са прописима,
 - д) за потребе пореске управе и другог контролног органа, у складу са прописима којима се уређују послови из њихове надлежности,
 - ђ) за потребе адвоката ради предузимања правних радњи у циљу пружања правне помоћи заступања физичких и правних лица у остваривању њихових потраживања, уз приложену пуномоћ странке,
 - е) у вези са поступком извршења или обезбјеђења на имовини имаоца рачуна, на основу захтјева суда, другог надлежног органа или овлашћеног лица које, у складу са посебним законом, има правни интерес за принудно остварење потраживања у том поступку.
- (3) Захтјев за добијање података из става 2. овог члана треба да садржи, поред података утврђених законом којим се уређује општи управни поступак, податке о правном основу и сврси коришћења личних података, као и друге податке које пропише АПИФ.

(4) Субјекти из става 2. овог члана могу податке из Регистра рачуна физичких лица користити ради обављања послова у оквиру законом утврђене надлежности, искључиво у сврху за коју су прибављени и не могу их даље саопштавати или достављати трећим лицима, нити тим лицима омогућити приступ овим подацима, осим у случајевима утврђеним овим законом.

(5) Став 4. овог члана примјењује се и на лица која су запослена или ангажована, односно која су била запослена или ангажована код субјеката из става 2. овог члана којима су подаци учињени доступним, као и друга лица којима су због природе њиховог посла ти подаци учињени доступним.

(6) У вршењу овлашћења која су му повјерена овим чланом, АПИФ је дужан да поступа по закону којим се уређује општи управни поступак и одговоран је за достављање података субјектима из става 2. овог члана.

Члан 15г.

(1) АПИФ је дужан да:

а) податке из Регистра рачуна физичких лица континуирано ажурира, одмах након пријема обавјештења од овлашћених организација о промјенама података из члана 15а. став 3. овог закона,

б) обезбиједи идентичност података у Регистру рачуна физичких лица са подацима достављеним од овлашћених организација,

в) обезбиједи сигурност и повјерљивост података, те предузме све техничке и организационе мјере у циљу заштите и тајности података, у складу са овим законом и другим прописима којима се уређује пословна тајна и заштита личних података,

г) предузме мјере против неовлашћеног приступа подацима из овог регистра и других облика незаконите обраде, мијењања, уништавања или преноса података, као и мјере против злоупотребе ових података,

д) води посебну евиденцију о подацима из Регистра рачуна физичких лица који су дати субјектима из члана 15в. став 2. овог закона и сврси за коју су подаци дати,

ђ) код прикупљања, обраде и давања података из Регистра рачуна физичких лица поступа у складу са прописима којима се уређује пословна тајна и заштита личних података и

е) чува податке на начин и у роковима утврђеним прописима којима се уређује архивска дјелатност и другим прописима.

(2) АПИФ је дужан да обезбиједи тачност и ажурност података из Регистра рачуна физичких лица повезујући их са подацима из других службених евиденција и регистара других надлежних органа, када је то могуће.

(3) Запослени у АПИФ-у који обрађују податке из Регистра рачуна физичких лица дужни су да чувају тајност података, придржавају се утврђеног начина заштите података и обрађују податке под условима које одреди АПИФ.

(4) Лица из става 3. овог члана дужна су да чувају тајност података и након престанка радног односа, односно извршавања одређених задатака.

Члан 15д.

Управни одбор АПИФ-а, уз сагласност Владе Републике Српске, доноси одлуку о висини накнада за коришћење података из Регистра рачуна физичких лица, а наплаћена накнада представља приход АПИФ-а.“

Члан 4.

У члану 17. последије ријечи: „субјекти“ додају се ријечи: „и физичка лица“, а последије ријечи: „регистрима“ додају се ријечи: „и евиденцијама“.

Члан 5.

У члану 18. став 4. брише се.

Члан 6.

У члану 46. у ставу 2. последије ријечи: „врше“ додају се ријечи: „органи надлежни за инспекцијски надзор у складу са законом којим се уређује рад инспекција у Републици Српској и пореским прописима и други“.

Члан 7.

Послије члана 49. додају се нови чл. 49а, 49б. и 49в. који гласе:
„Члан 49а.

(1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 20.000 КМ казниће се за прекршај овлашћена организација ако:

а) не доставља податке у Регистар рачуна физичких лица у складу са чланом 15б. ст. 1. и 2. овог закона и

б) при прикупљању и обради података о физичким лицима не поступа у складу са чланом 15б. став 3. овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у овлашћеној организацији новчаном казном од 1.000 КМ до 4.000 КМ.

Члан 49б.

(1) Новчаном казном од 10.000 КМ до 40.000 КМ казниће се за прекршај АПИФ ако:

а) не успостави и не води Регистар рачуна физичких лица у складу са чланом 15а. овог закона,

б) поступа и доставља податке из Регистра рачуна физичких лица супротно члану 15в. ст. 1. и 2. овог закона,

в) не поступа у складу са чланом 15г. овог закона и

г) наплаћује накнаде за коришћење података из Регистра рачуна физичких лица супротно одлуци из члана 15д. овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у АПИФ-у новчаном казном од 2.500 КМ до 10.000 КМ.

Члан 49в.

(1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 20.000 КМ казниће се субјекат из члана 15в. став 2. овог закона, ако податке добијене из Регистра рачуна физичких лица користи супротно члану 15в. став 4. овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу, као и лица из члана 15в. став 5. овог закона новчаном казном од 1.000 КМ до 4.000 КМ.“

Члан 8.

Послије члана 54. додају се нови чл. 54а. и 54б. који гласе:
„Члан 54а.

АПИФ ће у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона донијети упутство којим прописује начин вођења Регистра рачуна физичких лица, начин достављања података, као и давања и коришћења података из овог регистра.

Члан 54б.

Овлашћене организације дужне су да АПИФ-у доставе податке о рачунима физичких лица, отвореним прије доношења овог закона, најкасније у року од 90 дана од дана доношења упутства из члана 54а. овог закона.“

Члан 9.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број:02/1-021- /19
Датум: 27. јун 2019. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Недељко Чубриловић

**ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА
ЗАКОНА О УНУТРАШЊЕМ ПЛАТНОМ ПРОМЕТУ**

Бања Лука, март 2022. године

ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА
ЗАКОНА О УНУТРАШЊЕМ ПЛАТНОМ ПРОМЕТУ

Члан 1.

У Закону о унутрашњем платном промету („Службени гласник Републике Српске“, бр. 52/12, 92/12 и 58/19) у члану 2. последије става 2. додају се нови ст. 3, 4, 5. и 6, који гласе:

„(3) Електронски новац означава електронски (укључујући магнетно) похрањену новчану вриједност која чини новчано потраживање према издаваоцу тог новца, а издата је након пријема новчаних средстава ради извршавања платних трансакција и прихвата је физичко или правно лице које није издавалац тог новца, у складу са прописом којим се уређују електронски новац, издаваоци електронског новца и надзор над њима у Републици Српској, при чему електронски новац не укључује дигитални запис валуте коју није издала и за чију вриједност не гарантује централна банка, нити други орган јавног сектора и која нема правни статус новца или валуте.

(4) Накнаде које овлашћене организације наплаћују, у смислу овог закона, означавају све провизије и друге трошкове учињене у вези са услугама које су повезане са платним рачуном, које физичка лица плаћају овлашћеној организацији.

(5) Рачун за обављање платног промета (платни рачун) је рачун који се користи за плаћање у складу са овим законом.

(6) Учесник – физичко лице је лице које је корисник услуга које су повезане са платним рачуном, а које закључује уговоре о платним услугама у сврхе које нису намијењене његовој пословној или другој комерцијалној дјелатности.“

Досадашњи став 3. постаје став 7.

Члан 2.

Послије члана 3. додаје се нови члан 3а, који гласи:

„Члан 3а.

Одредбе овог закона не примјењују се на:

а) транспорт и пренос готовог новца, као и на његово прикупљање, обраду и испоруку, које врше субјекти који су регистровани и имају одобрење за обављање послова обезбјеђења лица и имовине у складу са посебним прописима,

б) услуге код којих пословни субјекат (прималац плаћања), одмах након извршења платне трансакције, физичком лицу (платиоцу) даје готов новац као дио платне трансакције која се односи на плаћање робе или услуге, а на изричит захтјев физичког лица дат непосредно прије извршења те платне трансакције (услуга плаћања са повратом готовине),

в) платне трансакције засноване на ваучеру или другој потврди која њеном имаоцу омогућава плаћање робе или услуга код издаваоца тог ваучера или те потврде, односно плаћање код другог лица с којим је овај издавалац уговорио пријем тог

ваучера или те потврде као начин плаћања робе или услуга (нпр. поклон-ваучери, ваучери за храну и друге сличне потврде),

г) платне трансакције засноване на поштанској упутници, у складу са законом којим се уређује пружање поштанских услуга,

д) платне трансакције које се врше на основу инструмената којима се плаћа куповина робе и услуга искључиво у просторијама издаваоца овог инструмента или, у складу са уговором који је закључен с тим издаваоцем, код ограничене мреже продаваца робе и услуга или за ограничен избор робе и услуга,

ђ) техничке услуге којима се подржава пружање платних услуга, укључујући обраду, чување и заштиту података, провјеру аутентичности података и субјеката, пружање услуга везаних за информациону технологију и комуникациону мрежу, обезбјеђивање и одржавање терминала и уређаја који се користе за платне и друге сличне услуге, ако пружалац наведених услуга ни у једном тренутку не посједује новчана средства која се преносе нити њима располаже,

е) платне трансакције које се врше путем телекомуникационих, дигиталних или информационо-технолошких уређаја, при чему се купљени производи или услуге испоручују и користе путем тих уређаја, под условом да телекомуникациони, дигитални или информационо-технолошки оператер не дјелује искључиво као посредник између учесника и продавца тог производа или пружаоца те услуге,

ж) електронски новац похрањен на инструментима из тачке д) овог става, односно који се користи за извршавање платних трансакција из тачке е) овог става.“

Члан 3.

Послије члана 7. додају се нови чл. 7а, 7б, 7в. и 7г, који гласе:

„Члан 7а.

(1) Листа најрепрезентативнијих услуга садржи утврђене изразе за сваку појединачну услугу повезану са платним рачуном и дефиницију сваке такве услуге, а те изразе и дефиниције је овлашћена организација дужна да користи у предуговорним и промотивним информацијама, као и у уговорима које закључује са физичким лицима.

(2) Агенција прописује листу и утврђује стандардно значење најмање десет, а највише двадесет најрепрезентативнијих услуга повезаних са платним рачуном за које физичка лица плаћају накнаде, а које нуди најмање једна овлашћена организација.

(3) Приликом утврђивања листе најрепрезентативнијих услуга, Агенција узима у обзир услуге које физичка лица најчешће користе у вези са платним рачуном, као и услуге које физичко лице излажу највећем трошку.

(4) Агенција према потреби, а најмање једном у двије године, анализира и, по потреби, ажурира листу најрепрезентативнијих услуга и објављује ју на својој интернет страници.

Члан 7б.

(1) Овлашћена организација дужна је да у примјереном року прије закључења уговора о услугама платног промета, заједно с другим информацијама утврђеним овим и другим законима, физичком лицу на његов захтјев достави информативни преглед услуга и накнада у писаној форми или електронском облику, без накнаде.

(2) Информативни преглед услуга и накнада јесте документ који садржи списак услуга са листе најрепрезентативнијих услуга које овлашћена организација пружа и

податке о појединачној накнади за сваку такву услугу, те садржи изјаву да су детаљне предуговорне и уговорне информације о свим услугама наведене у документима који се уручују у преговарачкој фази.

(3) Свака услуга из информативног прегледа услуга обавезно је појмовно утврђена и дефинисана као у листи најрепрезентативнијих услуга, а могућа додатна објашњења у свему обавезно су јасна, недвосмислена и разумљива.

(4) Овлашћена организација дужна је да обезбиједи да информативни преглед услуга и накнада у писаној форми буде лако доступан у њеним просторијама и на њеној интернет страници, те да на захтјев физичког лица достави овај преглед у електронском облику, без накнаде.

(5) Ако овлашћена организација услугу вођења платног рачуна пружа у оквиру пакета услуга, то јест заједно са другом услугом која није повезана са платним рачуном (додатна услуга), дужна је да у информативном прегледу посебно исказе додатну услугу и накнаду повезану са том услугом понуђеном у пакету, ако се она може купити одвојено.

(6) Агенција доноси акт којим детаљније прописује садржај и форму информативног прегледа услуга и накнада.

Члан 7в.

(1) Овлашћена организација дужна је да физичком лицу, без накнаде, достави или на други начин учини доступним извјештај о свим накнадама за услуге повезане са платним рачуном, на уговорени начин, најмање једном годишње.

(2) Овлашћена организација дужна је да извјештај о накнадама из става 1. овог члана, на изричит захтјев физичког лица, учини доступним у писаној форми на уговорени начин.

(3) Извјештај о накнадама може бити израђен и достављен као самосталан документ или као прилог извода платног рачуна и садржи најмање следеће информације:

а) појединачну накнаду по свакој услузи и учесталост коришћења сваке услуге током извјештајног периода, а у случају да је више услуга обухваћено пакетом услуга, информације о накнади која је наплаћена за цијели пакет, о томе колико је пута накнада за пакет наплаћена у извјештајном периоду и евентуално о додатној накнади која је наплаћена за услугу која прелази обим обухваћен накнадом за пакет,

б) укупан износ свих накнада наплаћених током извјештајног периода за сваку услугу, сваки пружени пакет услуга и услуге које прелазе обим обухваћен накнадом за пакет,

в) висину каматне стопе на уговорено прекорачење платног рачуна, ако је овлашћена организација пружала ову услугу у извјештајном периоду, као и укупан износ наплаћене камате на уговорено прекорачење у овом периоду,

г) висину пасивне каматне стопе, ако је овлашћена организација у извјештајном периоду пружала услугу повезану са платним рачуном на коју се примјењује ова стопа, као и укупан износ камате коју је она у том периоду платила,

д) укупан износ накнада наплаћених за све услуге повезане са платним рачуном пружене током извјештајног периода.

(4) Извјештај о наплаћеним накнадама сачињава се на начин да:

а) има назив 'Извјештај о накнадама',

б) је написан јасно, лако разумљивим ријечима, те словима лако читљиве величине,

в) је тачан и да његов садржај не доводи у заблуду,
г) је написан на једном од језика који су у службеној употреби у Републици Српској, као и на било којем другом језику договореном између физичког лица и овлашћене организације,

д) садржи накнаде у конвертибилним маркама, а у другој валути само ако је то уговорено између овлашћене организације и физичког лица, у складу с прописима којима се уређује девизно пословање.

(5) Агенција доноси акт којим прописује изглед и садржај извјештаја о накнадама.

Члан 7г.

(1) Агенција на својој интернет страници објављује упоредиве податке о накнадама које овлашћене организације наплаћују од физичког лица за услуге наведене у листи најрепрезентативнијих услуга.

(2) Овлашћене организације дужне су на својој интернет страници обезбиједити везу са садржајем на интернет страници Агенције.

(3) Агенција доноси акт којим прописује садржај, рокове и начин достављања и објављивања података које овлашћене организације достављају Агенцији за потребе израде упоредног приказа накнада најрепрезентативнијих услуга, као и поступак за пријављивање Агенцији нетачних информација о објављеним накнадама.“

Члан 4.

Послије члана 8. додају се нови чл. 8а, 8б, 8в, 8г. и 8д, који гласе:

„Члан 8а.

(1) Физичко лице које има пребивалиште у Републици Српској у складу са законом којим се уређује пребивалиште грађана, ако нема отворен други платни рачун, има право да захтијева од овлашћене организације отварање и коришћење рачуна са основним услугама (у даљем тексту: основни платни рачун).

(2) Основни платни рачун је платни рачун који се користи за извршавање платних трансакција у конвертибилним маркама и обухвата:

а) услуге отварања, вођења и затварања тог платног рачуна,

б) услуге које омогућавају уплату новчаних средстава од физичког лица на његов платни рачун и примање уплата од трећих лица,

в) услуге које омогућавају исплату готовог новца са платног рачуна на шалтерима или банкоматима овлашћене организације,

г) услуге извршавања платних трансакција, то јест преноса новчаних средстава, и то:

1) дебит трансфером,

2) коришћењем платне картице, укључујући плаћање путем интернета, у случају када је таква плаћања могуће извршити платном картицом коју овлашћена организација издаје физичком лицу,

3) кредит трансфером, укључујући трајни налог, на одговарајућим уређајима, шалтерима овлашћених организација и коришћењем интернета (нпр. интернет и мобилног банкарства).

(3) Овлашћена организација је дужна да, на захтјев физичког лица, у року од десет радних дана од дана пријема потпуног захтјева отвори основни платни рачун или да у истом року захтјев одбије.

(4) Овлашћена организација је овлашћена да провјери да ли физичко лице има отворен платни рачун код друге овлашћене организације или да о непостојању платног рачуна прибави писмену изјаву од подносиоца захтјева.

(5) Отварање и коришћење основног платног рачуна овлашћена организација не може ограничити или условити уговарањем и коришћењем других услуга које она пружа.

(6) Подаци које овлашћене организације прикупљају и размјењују у поступку провјере основаности захтјева за отварање основног платног рачуна могу се прибављати и користити само ако је лице на које се ови подаци односе претходно дало писмени пристанак за провјеру и њихово коришћење у сврху отварања основног платног рачуна, у складу са одредбама овог закона и прописима којима се уређује заштита личних података.

Члан 8б.

(1) Овлашћена организација дужна је да одбије захтјев за отварање основног платног рачуна ако би отварање таквог платног рачуна имало за посљедицу кршење, односно повреду прописа којима се уређује спречавање прања новца и финансирања терористичких активности и дужна је да поступа у складу са тим прописима.

(2) Овлашћена организација одбија захтјев за отварање основног платног рачуна ако физичко лице већ има отворен платни рачун код других овлашћених организација, осим ако лице достави писмену изјаву и обавјештење друге овлашћене организације да ће платни рачун бити затворен након отварања основног платног рачуна.

(3) Овлашћена организација је овлашћена да одбије захтјев физичког лица за отварање основног платног рачуна ако то лице у поступку провјере основаности захтјева одбије дати писмени пристанак за провјеру и коришћење неопходних података.

(4) Овлашћена организација дужна је да у случају одбијања захтјева за отварање основног платног рачуна физичком лицу, без одгађања, писменим путем и без накнаде достави обавјештење о одбијању и разлозима одбијања, осим ако би такво обавјештавање било супротно циљевима јавне безбједности, прописима о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности, као и другим прописима из сродних области.

(5) Овлашћена организација дужна је да у случају одбијања захтјева за отварање основног платног рачуна физичком лицу достави информације о праву на приговор овлашћеној организацији, као и о могућности заштите његових права пред Омбудсманом за банкарски систем у оквиру Агенције у вези са отварањем основног платног рачуна, а у складу са прописима којима се уређује заштита корисника финансијских услуга.

Члан 8в.

(1) Овлашћене организације пружају услуге основног платног рачуна бесплатно или уз разумну накнаду узимајући у обзир њене стварне трошкове.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, накнада за услуге основног платног рачуна за физичка лица која су социјално осјетљиве категорије корисника финансијских

услуга не може бити већа од 0,15% просјечне мјесечне нето плате исплаћене у Републици Српској, према подацима Републичког завода за статистику, за претходну календарску годину.

(3) У смислу овог закона, физичка лица која су социјално осјетљиве категорије корисника финансијских услуга су корисници пензије која је једнака или нижа од износа најниже пензије одређене за 40 година пензијског стажа и више, у складу са законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, те корисници права у складу са законима којима се уређују социјална заштита, студентски стандард, посредовање у запошљавању и права за вријеме незапослености, као и друга слична права (новчана помоћ, додатак за помоћ и његу другог лица, лична инвалиднина, студентска стипендија, новчана накнада за незапослено лице и слично).

(4) Накнада по основу услуге основног платног рачуна обухвата:

а) све услуге основног платног рачуна из члана 8а. став 2. овог закона које нису услуге извршавања платних трансакција, то јест услуге преноса новчаних средстава,

б) услуге извршавања платних трансакција, то јест преноса новчаних средстава употребом дебитне платне картице која је везана за основни платни рачун у унутрашњем платном промету,

в) седам услуга извршавања платних трансакција, то јест преноса новчаних средстава мјесечно у појединачном износу до 100 КМ, које овлашћена организација иначе наплаћује физичким лицима у складу са својом пословном политиком и тарифом, а што не укључује плаћања овлашћеној организацији по основу коришћења њених других услуга.

(5) За извршење платних трансакција које нису обухваћене ставом 4. овог члана овлашћене организације наплаћују накнаде у складу са уговором и одговарајућом тарифом овлашћене организације, а које не могу бити веће од оних које оне уобичајено наплаћују за извршавање таквих платних трансакција.

(6) Изузетно, у случају посебних околности од значаја за доступност основног платног рачуна корисницима финансијских услуга, Агенција може утврдити највиши износ накнаде за вођење основног платног рачуна корисницима који нису лица из става 2. овог члана, узимајући у обзир просјечну нето плату исплаћену у Републици Српској према подацима Републичког завода за статистику и просјечне трошкове које овлашћене организације наплаћују по основу ове услуге.

Члан 8г.

(1) Агенција објављује информације о доступности основног платног рачуна, о накнадама у вези са тим платним рачуном, условима и начину остваривања права на основни платни рачун, као и о праву на приговор и могућности заштите права пред Омбудсманом за банкарски систем у оквиру Агенције, у складу са прописима.

(2) Овлашћена организација дужна је физичком лицу, без накнаде, пружити информације и објашњења о услугама које нуди у оквиру основног платног рачуна, условима коришћења тих услуга и накнадама у вези са основним платним рачуном.

(3) Овлашћена организација дужна је информације из става 2. овог члана дати на начин да физичком лицу буде јасно да уговарање додатних услуга није услов за отварање и коришћење основног платног рачуна.

Члан 8д.

(1) Овлашћена организација може једнострано раскинути уговор о основном платном рачуну ако је испуњен најмање један од сљедећих услова:

- а) основни платни рачун је коришћен у незаконите сврхе,
- б) на основном платном рачуну физичког лица није извршена ниједна платна трансакција дуже од 24 узастопна мјесеца,
- в) физичко лице је право на основни платни рачун остварило на основу неистинитих информација,
- г) физичко лице је накнадно отворило други платни рачун помоћу којег може вршити плаћање и који му омогућава да користи услуге овлашћене организације у складу са прописом о унутрашњем платном промету,
- д) физичко лице више нема пребивалиште у Републици Српској.

(2) Ако овлашћена организација намјерава раскинути уговор о основном платном рачуну због испуњености једног или више услова из става 1. т. б), г) и д) овог члана, дужна је физичком лицу без накнаде, у писаној форми или електронском облику, доставити обавјештење о разлозима за тај раскид и позвати га да тај разлог отклони у року од најмање два мјесеца, осим ако је то обавјештавање забрањено прописима.

(3) Ако физичко лице не отклони разлог раскида и то не докаже у року из става 2. овог члана, уговор о основном платном рачуну раскида се истеком тог рока.

(4) Ако овлашћена организација раскине уговор о основном платном рачуну због испуњености једног или оба услова из става 1. т. а) и в) овог члана, раскид тог уговора производи правна дејства у тренутку доставе обавјештења о раскиду физичком лицу.

(5) Обавјештење о раскиду уговора из става 4. овог члана доставља се без накнаде.

(6) Овлашћена организација дужна је да у обавјештењу о раскиду уговора о основном платном рачуну посебно назначи упутство о праву физичког лица на приговор и могућности заштите његових права пред Омбудсманом за банкарски систем у оквиру Агенције, у складу са прописима.

(7) На питања раскида уговора о основном платном рачуну која нису уређена овим законом примјењују се одредбе закона о облигационим односима.

(8) Одредбе става 1. т. а) и в) и става 7. овог члана сходно се примјењују и на једнострано раскид осталих уговора о платном рачуну који су закључени са физичким лицем.“

Члан 5.

У члану 12. у ставу 1. тачка се замјењује запетом и додају се ријечи: „осим учесника – физичког лица који има отворен основни платни рачун.“

Члан 6.

У члану 15а. у ставу 3. у тачки з) ријеч: „и“ брише се и додаје се запета, а у тачки и) тачка се замјењује запетом и додају се нове т. ј) и к), које гласе:

„ј) статус рачуна (рачун са или без евидентираних, а неизмирених налога за принудну наплату),

к) ознаку за основни платни рачун.“

Члан 7.

У члану 15в. у ставу 2. у тачки е) тачка се замјењује запетом и додају се нове т. ж) и з), које гласе:

„ж) за потребе овлашћених организација ради отварања основног платног рачуна, ако је лице на које се ови подаци односе претходно дало писмени пристанак,

з) за потребе овлашћених организација у поступку отварања платног рачуна физичком лицу ради провјере статуса његових других рачуна, ако је подносилац захтјева на које се ови подаци односе претходно дао писмени пристанак.“

Послије става 6. додаје се нови став 7, који гласи:

„(7) У поступању по захтјеву овлашћене организације из става 2. т. ж) и з) овог члана, АПИФ је овлашћен да обезбиједи овлашћеној организацији само информацију о постојању платног рачуна, односно информацију о постојању платног рачуна на којем су евидентирани и неизвршени налози за принудну наплату из евиденције регистра рачуна физичког лица, искључујући информације о овлашћеним организацијама код којих су платни рачуни отворени и бројевима тих рачуна.“

Члан 8.

Послије члана 15д. додају се нови чл. 15ђ, 15е, 15ж. и 15з, који гласе:

„Члан 15ђ.

(1) АПИФ успоставља и води Регистар сефова физичких лица и Регистар сефова пословних субјеката које овлашћене организације стављају на употребу корисницима сефа.

(2) Регистри из става 1. овог члана не садрже податке о садржини сефова.

(3) Овлашћене организације које физичким лицима и пословним субјектима стављају на употребу сефове, дужне су да редовно достављају АПИФ-у податке које садрже регистри из става 1. овог члана и одговорне су за њихову тачност.

Члан 15е.

Регистар сефова физичких лица је електронска база података која садржи сљедеће податке о корисницима сефова:

а) име и презиме корисника сефа,

б) јединствени матични број корисника сефа резидента,

в) одговарајућу идентификациону ознаку за страног физичко лице (број идентификационог документа, земља издвалац тог документа, датум рођења и слично) и јединствени идентификациони број страног физичког лица додијељен у складу са прописима којима се уређује регистрација пореских обвезника,

г) адресу пребивалишта корисника сефа резидента и адресу боравишта, ако посједује,

д) адресу боравишта у Републици Српској или Босни и Херцеговини за корисника сефа који је страног физичко лице и адресу пребивалишта у земљи домицила,

ђ) податке из т. а) до д) овог става о лицима која су овлашћена да приступају сефу корисника,

е) датум закључења и престанка уговора о сефу, као и период на који је тај уговор закључен.

Члан 15ж.

Регистар сефова пословних субјеката је електронска база података која садржи сљедеће податке о корисницима сефова:

- а) пословно име, односно назив или скраћено пословно име корисника сефа,
- б) адресу сједишта корисника сефа, а за корисника који је страном правно лице и назив земље домицила,
- в) матични број и јединствени идентификациони број корисника сефа,
- г) име и презиме лица која су овлашћена да приступају сефу корисника,
- д) јединствени матични број лица која су овлашћена да приступају сефу корисника, односно другу одговарајућу идентификациону ознаку за страном лице (број идентификационог документа, земља издавалац тог документа, датум рођења и слично),
- ђ) датум закључења и престанка уговора о сефу, као и период на који је тај уговор закључен,
- е) друге неопходне податке које пропише АПИФ.

Члан 15з.

(1) Подаци из регистара сефова нису јавно доступни и на њих се примјењују прописи којима се уређују пословна тајна и заштита личних података.

(2) АПИФ је овлашћен да, на основу поднесеног захтјева у писаној форми или електронском облику, податке из Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова пословних субјеката достави, односно омогући приступ тим подацима:

- а) ако је лице на које се ови подаци односе претходно дало писмени пристанак,
- б) на основу одлуке или захтјева суда,
- в) за потребе министарства надлежног за унутрашње послове, органа надлежног за борбу против организованог криминала и корупције и органа надлежног за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности, у складу са прописима,
- г) у вези са поступком извршења или обезбјеђења на имовини корисника сефа, на основу захтјева суда или другог надлежног органа.

(3) На обавезе АПИФ-а у погледу прикупљања, обраде и заштите података из Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова пословних субјеката примјењују се одредбе овог закона које уређују Регистар рачуна физичких лица.

(4) АПИФ доноси упутство којим прописује начин вођења Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова пословних субјеката, начин достављања података, као и давања и коришћења података из ових регистара.

(5) Министар финансија даје претходну сагласност на упутство АПИФ-а из става 4. овог члана.“

Члан 9.

У члану 38. у ставу 3. послије ријечи: „блокирани,“ додају се ријечи: „као и физичким лицима на чијим рачунима постоје евидентирани, а неизвршени налози за принудну наплату,“.

Послије става 3. додају се нови ст. 4. и 5, који гласе:

„(4) Овлашћене организације не могу затворити рачун физичког лица на чијем рачуну постоје евидентирани, а неизвршени налози за принудну наплату.

(5) Забрањено је овлашћеним организацијама да учесницима обрачунавају и наплаћују накнаду по основу давања или вођења референтне ознаке или другог податка који омогућава идентификацију појединачне платне трансакције (позив на број, број партије и друго).“

Члан 10.

У члану 48. у ставу 1. у тачки к) последије ријечи: „субјекту“ додају се ријечи: „и физичком лицу“.

У ставу 1. у тачки л) последије ријечи: „закона“ ријеч: „и“ брише се и додаје се запета, а у тачки њ) последије ријечи: „закона“ тачка се замјењује запетом и додају се нове т. м) и н), које гласе:

- „м) физичком лицу затвори рачуне супротно члану 38. став 4. овог закона,
- н) не поступи у складу са чланом 38. став 5. овог закона.“

Члан 11.

Послије члана 49в. додају се нови чл. 49г, 49д, 49ђ. и 49е, који гласе:
„Члан 49г.

(1) Новчаном казном од 10.000 КМ до 40.000 КМ казниће се за прекршај овлашћена организација, ако:

а) физичком лицу не достави информативни преглед услуга и накнада у складу са чланом 7б. став 1. овог закона,

б) физичком лицу не учини доступним информативни преглед услуга и накнада у складу са чланом 7б. став 4. овог закона,

в) физичком лицу не достави, најмање једном годишње и без накнаде, извјештај о наплаћеним накнадама у складу са чланом 7в. став 1. овог закона,

г) на захтјев физичког лица не достави извјештај о наплаћеним накнадама у складу са чланом 7в. став 2. овог закона,

д) извјештај о накнадама није састављен у складу са чланом 7в. ст. 3. и 4. овог закона,

ђ) на својој интернет страници не обезбиједи везу са садржајем на интернет страници Агенције, у складу са чланом 7г. став 2. овог закона,

е) на захтјев физичког лица из члана 8а. став 1. овог закона не омогући отварање и коришћење основног рачуна и не поступи у складу са чл. 8а. и 8б. овог закона,

ж) накнаде у вези са основним рачуном наплаћује више него што је прописано у складу са чланом 8в. овог закона,

з) условљава отварање и коришћење основног рачуна уговарањем додатних услуга у складу са чланом 8г. став 3. овог закона,

и) једнострано раскине уговор о основном рачуну супротно члану 8д. став 1. овог закона,

ј) једнострано раскине уговор о платном рачуну који је закључен са физичким лицем супротно члану 8д. став 8. овог закона,

к) обавјештење о раскиду уговора о основном рачуну не достави физичком лицу у складу са чланом 8д. став 2. овог закона,

л) обавјештење о раскиду уговора о основном рачуну не садржи упутство о праву физичког лица на приговор и могућности заштите његових права пред

Омбудсманом за банкарски систем у оквиру Агенције у складу са чланом 8д. став 6. овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у овлашћеној организацији, новчаном казном у износу од 2.500 КМ до 10.000 КМ.

Члан 49д.

(1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 20.000 КМ казниће се за прекршај овлашћена организација, ако:

а) при прикупљању и обради података о физичким лицима не поступа у складу са чланом 15ђ. став 2. овог закона,

б) не доставља податке у Регистар сефова физичких лица и Регистар сефова пословних субјеката у складу са чланом 15ђ. став 3. овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у овлашћеној организацији, новчаном казном од 1.000 КМ до 4.000 КМ.

Члан 49ђ.

(1) Новчаном казном од 10.000 КМ до 40.000 КМ казниће се за прекршај АПИФ, ако:

а) не успостави и не води Регистар сефова физичких лица и Регистар сефова пословних субјеката у складу са чланом 15ђ. овог закона,

б) поступа и доставља податке из Регистра сефова физичких лица супротно члану 15з. став 2. овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у АПИФ-у, новчаном казном од 2.500 КМ до 10.000 КМ.

Члан 49е.

(1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 20.000 КМ казниће се субјекат из члана 15з. став 2. овог закона ако податке добијене из Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова пословних субјеката користи супротно одредбама овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у субјекту, новчаном казном од 1.000 КМ до 4.000 КМ.“

Члан 12.

Послије члана 54б. додају се нови чл. 54в, 54г. и 54д, који гласе:

„Члан 54в.

АПИФ ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети упутство којим прописује начин вођења регистара сефова физичких лица и пословних субјеката, начин достављања података, као и давања и коришћења података из ових регистара.

Члан 54г.

Овлашћене организације дужне су да АПИФ-у доставе податке о сефовима физичких лица и пословних субјеката, отвореним прије доношења овог закона,

најкасније у року од три мјесеца од дана доношења упутства из члана 15з. овог закона.

Члан 54д.

(1) Агенција ће донијети подзаконске прописе везане за најрепрезентативније услуге повезане са платним рачунима и извјештаје о накнадама за услуге повезане са платним рачуном предвиђене овим законом у року од четири мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.

(2) До доношења прописа из става 1. овог члана примјењују се подзаконски прописи који су важили до ступања на снагу овог закона, а који нису са њим у супротности.

(3) Овлашћене организације дужне су да своје пословање, организацију и опште акте ускладе са прописима Агенције у року од четири мјесеца од дана доношења прописа Агенције из става 1. овог члана.“

Члан 13.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број:
Датум:

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Недељко Чубриловић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
ПРИЈЕДЛОГА ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О
УНУТРАШЊЕМ ПЛАТНОМ ПРОМЕТУ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у Амандману XXXII на члан 68. тачка 7. Устава Републике Српске, према којој Република, између осталог, уређује и обезбјеђује банкарски систем, те у члану 53. Устава Републике Српске, према којем Република обезбјеђује заштиту потрошача. Такође, према члану 70. тачка 2. Устава, Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте.

II УСКЛАЂЕНОСТ СА УСТАВОМ, ПРАВНИМ СИСТЕМОМ И ПРАВИЛИМА НОРМАТИВНОПРАВНЕ ТЕХНИКЕ

Према Мишљењу Републичког секретаријата за законодавство, број: 22.03-020-487/22 од 23. марта 2022. године, уставни основ за доношење овог закона садржан је у Амандману XXXII на члан 68. тачка 7. Устава Републике Српске, према којој Република, између осталог, уређује и обезбјеђује банкарски систем, те у члану 53. Устава Републике Српске, према којем Република обезбјеђује заштиту потрошача. Такође, према члану 70. тачка 2. Устава, Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте.

Овај секретаријат је на Нацрт закона о измјенама и допунама Закона о унутрашњем платном промету, актом број: 22.03-020-2907/21 од 8. октобра 2021. године, дао позитивно мишљење, а Народна скупштина је Нацрт закона усвојила на Деветнаестој редовној сједници, одржаној 1. децембра 2021. године.

Разлози за доношење овог закона садржани су у потреби даљег унапређења услуга платног промета, посебно у области накнада везаних за платни рачун, а све с циљем повећања заштите корисника платних услуга, нарочито физичких лица.

Разлике између Нацрта и Приједлога закона, које су резултат скупштинске и стручне расправе, огледају се у томе да је термин „готов новац“ замијењен термином „новчана средства“, на који начин се повећава број услуга које су у вези са уплатама на основни платни рачун физичког лица.

Брисано је ограничење висине накнаде коју овлашћена организација може да наплати за пружање услуге основног платног рачуна физичким лицима и прописано да овлашћене организације пружају услуге основног платног рачуна бесплатно или уз разумну накнаду узимајући у обзир стварне трошкове овлашћене организације, уз прописивање изузетка, а који се односи на кориснике финансијских услуга који су социјално осјетљиве категорије. За ове категорије прописано је ограничење висине накнаде за услуге основног платног рачуна, која не може бити већа од 0,15% просјечне мјесечне нето плате исплаћене у Републици Српској, према подацима Републичког завода за статистику за претходну календарску годину.

Агенција за банкарство је овлашћена да може утврдити највиши износ накнаде физичким лицима која нису социјално осјетљиве категорије корисника финансијских услуга, у случају посебних околности од значаја за доступност основног платног рачуна корисницима финансијских услуга.

Смањен је број услуга извршавања платних трансакција са седам на пет, као и ограничење износа по платној трансакцији која је обухваћена основним платним рачуном са 500 КМ на 100 КМ.

Остале разлике Нацрта у односу на Приједлог закона односе се на прецизирање појмова извршавања платних трансакција, услуге плаћања путем интернета, услуге извршавања кредит трансфера и накнаде које овлашћене организације наплаћују за извршење платних трансакција.

Наведене измјена Приједлога у односу на Нацрт закона обрађивач је ускладио са Правилима за израду закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14).

Будући да је Републички секретаријат за законодавство утврдио да је овај приједлог усклађен са Уставом, правним системом Републике и Правилима за израду закона и других прописа Републике Српске, мишљења смо да се Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о унутрашњем платном промету може упутити даље на разматрање.

III УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРАВНИМ ПОРЕТКОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Према Мишљењу Министарства за европске интеграције и међународну сарадњу, број: 17.03-020-1013/22 од 28. марта 2022. године, а након увида у прописе Европске уније и анализе Приједлога закона о измјенама и допунама Закона о унутрашњем платном промету (у даљем тексту: Приједлог), установљени су обавезујући извори права ЕУ који се односе на материју достављеног приједлога. Предлагач је исте дјелимично узео у обзир приликом његове израде, због чега је у Изјави о усклађености наведена оцјена „Дјелимично усклађено“.

Предметну материју, у дијелу примарних извора права ЕУ, уређује Уговор о функционисању Европске уније, Дио први – Начела, Глава I – Одредбе које имају општу примјену, члан 16. став 1, Глава VII – Општа правила о конкуренцији, опорезивању и усклађивању закона, Поглавље 3 – Усклађивање закона, члан 114¹. Поред Уговора, предметну материју уређује и Повеља Европске уније о основним правима, Наслов IV – Солидарност, члан 8. – Заштита личних података².

Приликом израде Приједлога, предлагач је вршио усклађивање са сљедећим секундарним изворима права ЕУ:

- Директивом 2014/92/EУ Европског парламента и Савјета од 23. јула 2014. године о поређењу накнада повезаних са рачунима за плаћање, пребацивању рачуна за плаћање и приступу рачунима за плаћање с основним услугама³,
- Директивом ЕУ 2015/2366 Европског парламента и Савјета од 25. новембра 2015. године о платним услугама на унутрашњем тржишту, те о измјени директива 2002/65/ЕС, 2009/110/ЕС и 2013/36/EУ, те Регулативе (ЕУ) бр. 1093/2010 и о стављању ван снаге Директиве 2007/64/ЕС⁴,

¹ *Treaty on the Functioning of the European Union, Part One – Principles, Title II – Provisions Having General Application, Article 16 Paragraph 1, Title VII, – Common rules on competition, taxation and approximation of laws, Chapter 3 – Approximation of laws, Article 114.*

² *Charter of fundamental rights of the European Union, Title IV – Solidarity, Article 8 – Protection of personal data.*

³ *Directive 2014/92/EU of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 on the comparability of fees related to payment accounts, payment account switching and access to payment accounts with basic features.*

⁴ *Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on payment services in the internal market, amending Directives 2002/65/EC, 2009/110/EC and 2013/36/EU and Regulation (EU) No 1093/2010, and repealing Directive 2007/64/EC.*

- Директивом (ЕУ) 2018/843 Европског парламента и Савјета од 30. маја 2018. године о измјени Директиве (ЕУ) 2015/849 о спречавању коришћења финансијског система у сврху прања новца или финансирања тероризма и о измјени директива 2009/138/ЕС и 2013/36/ЕУ⁵,
- Директивом 2009/110/ЕС Европског парламента и Савјета од 16. септембра 2009. године о оснивању, обављању дјелатности и бонитетном надзору пословања институција за електрични новац, те о измјени директива 2005/60/ЕС и 2006/48/ЕС и стављању ван снаге Директиве 2000/46/ЕС⁶,
- Регулацивом (ЕУ) 2016/679 Европског парламента и Савјета од 27. априла 2016. године о заштити појединаца у вези са обрадом личних података и о слободном кретању таквих података, те о стављању ван снаге Директиве 95/46/ЕС (Општа регулатива о заштити података)⁷.

Предлагач је у највећој мјери вршио усклађивање са Директивом 2014/92/ЕУ. Преузете су одредбе члана 3, које се односе на обавезу израде листе најрепрезентативнијих услуга повезаних са рачуном за плаћање које подлијежу накнади, а које нуди најмање једна овлашћена организација за обављање послова платног промета. Ове одредбе преузете су чланом 3. Приједлога. Истим чланом Приједлога преузете су и одредбе члана 4. Директиве, које прописују обавезу израде информативног документа о услугама и накнадама који је овлашћена организација дужна доставити физичком лицу, на његов захтјев, прије закључења уговора о услугама платног промета. Вршено је и усклађивање са чланом 5. Директиве, који прописује обавезу израде и достављања извјештаја о свим накнадама за услуге повезане са рачуном физичког лица, на годишњем нивоу, као и чланом 7, који прописује обавезу да на одговарајућој интернет страници буду доступни упоредиви подаци о накнадама које овлашћене организације наплаћују од физичког лица за услуге са листе најрепрезентативнијих услуга. Предлагач је вршио усклађивање са одредбама чл. 16, 17, 18, 19. и 20. Директиве, које уређују право приступа рачуну за плаћање са основним услугама.

Поред наведеног, предлагач је вршио усклађивање са одредбама члана 1 (19) Директиве (ЕУ) 2018/843, које се односе на обавезу успостављања и вођења регистара сефова физичких лица и пословних субјеката. Ове одредбе преузете су чланом 8. Приједлога, према којем Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге успоставља и води Регистар сефова физичких лица и Регистар сефова пословних субјеката које овлашћене организације стављају на употребу корисницима сефа.

Детаљан преглед усклађености одредаба Приједлога за наведеним изворима права ЕУ садржан је у упоредним приказима усклађености Приједлога закона о измјенама и допунама Закона о унутрашњем платном промету са прописима ЕУ.

⁵ Directive (EU) 2018/843 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018 amending Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing, and amending Directives 2009/138/EC and 2013/36/EU.

⁶ Directive 2009/110/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on the taking up, pursuit and prudential supervision of the business of electronic money institutions amending Directives 2005/60/EC and 2006/48/EC and repealing Directive 2000/46/EC.

⁷ Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation).

Напомињемо да ће доношење Приједлога допринијети испуњавању обавеза из члана 89. ССП-а⁸, које се односе на сарадњу уговорних страна у области банкарства, осигурања и осталих финансијских услуга.

IV РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

С циљем унапређивања платног промета и јачања финансијске дисциплине, 2012. године донесени су Закон о унутрашњем платном промету („Службени гласник Републике Српске“, бр. 52/12 и 92/12) и Закон о Јединственом регистру рачуна пословних субјеката („Службени гласник Републике Српске“, број 52/12).

Поред успостављања Јединственог регистра рачуна пословних субјеката, а с циљем унапређивања поступка принудне наплате потраживања на новчаним средствима и заштите повјерилаца, 2019. године донесен је Закон о измјенама и допунама Закона о унутрашњем платном промету („Службени гласник Републике Српске“, број 58/19), којим је успостављен Регистар рачуна физичких лица као јединствена електронска евиденција и централна база података о новчаним рачунима физичких лица отвореним у банкама. Овај регистар је омогућио бржу и лакшу идентификацију рачуна дужника у пореском и извршном поступку, као и у другим судским поступцима, код истраживања сумњивих активности, спречавања прања новца и финансирања терористичких активности.

Доношење овог закона планирано је Планом рада Министарства финансија Републике Српске за 2022. годину, те предложено за Програм рада Народне скупштине Републике Српске за 2022. годину, с циљем:

- утврђивања додатних стандарда транспарентности пружања услуга платног промета,
- веће финансијске инклузије физичких лица путем института основног платног рачуна,
- отклањања недостатака важећих норми закона, уочених његовом примјеном, у погледу ефикасне принудне наплате доспјелих потраживања од дужника физичких лица и
- успостављање централизованих база података о сефовима физичких лица и пословних субјеката.

Како важећим прописима којима се уређује унутрашњи платни промет у Републици Српској није довољно прецизно и јасно дефинисан обим информација које је овлашћена организација дужна дати учеснику – физичком лицу у платном промету, у пракси је примијећена недовољност обима информација и неажурност у информисању физичких лица у вези са платним услугама које ове организације пружају.

Побољшањем транспарентности и упоредивости накнада омогућиће се физичким лицима боље разумијевање накнада везаних за платни рачун. На овај начин физичка лица ће имати могућност да упореде понуде овлашћених организација и донесу информисану одлуку о томе који платни рачун за плаћање најбоље одговара њиховим потребама. У ту сврху закон прописује начин, садржај и облик информативног документа о накнадама, који ће обухватити накнаде које овлашћене организације наплаћују за најрепрезентативније, односно најчешће коришћене платне услуге у Републици Српској. Такође, уводи се стандардизација појмова платних услуга,

⁸ Споразум о стабилизацији и придруживању између европских заједница и њихових држава чланица и БиХ („Службени гласник БиХ – Међународни уговори“, број 10/08).

као и обавеза њиховог коришћења, од овлашћене организације, чиме би се физичком лицу додатно олакшало упоређивање понуда појединих овлашћених организација. Листу најрепрезентативнијих услуга повезаних са платним рачуном утврдиће Агенција за банкарство Републике Српске подзаконским актом. Информативни документ о накнадама, како је законом предвиђено, биће доступан физичким лицима у облику кратког документа, писаног лако разумљивим језиком, једноставног за читање. Такве информације које су сажете, стандардизоване и једноставне за поређење помоћи ће физичким лицима у још бољем разумијевању и упоређивању накнада овлашћених организација. Овлашћеним организацијама се, такође, уводи додатна обавеза информисања физичких лица о наплаћеним накнадама путем извјештаја о накнадама које је овлашћена организација дужна да физичком лицу, најмање једном годишње, без накнаде, достави или учини доступним. Такође, једну од основних новина у пружању и коришћењу услуга платног промета за учеснике – физичка лица представљају и одредбе овог закона о платном рачуну са основним услугама (основни платни рачун).

У савременом окружењу држава чланица Европске уније, гдје се употреба готовог новца великом брзином смањује у корист примјене платних картица и других облика безготовинског плаћања, ступањем на снагу Директиве (ЕУ) 2014/92 у јулу 2014. године, утврђена је обавеза земљама чланицама да омогуће потрошачима (физичким лицима), који имају законито боравиште у Европској унији и који у одређеној држави чланици немају рачун за плаћање, да отворе основни платни рачун и њиме се користи.

Имајући у виду наведено, законом, у складу са Директивом (ЕУ) 2014/92, као и упоредним правом земаља окружења, предложено је да физичко лице које има пребивалиште у Републици Српској, има право да захтијева од овлашћене организације отварање и коришћење основног платног рачуна, под условом да нема отворен други рачун за обављање платног промета. Основни платни рачун представља платни рачун који нуди основне платне услуге и користи за извршавање платних трансакција у конвертибилним маркама. С циљем уједначавање банкарске праксе, предложено је да основни платни рачун обухвата минималне платне услуге: 1) услуге отварања, вођења и затварања рачуна, 2) услуге које омогућавају уплату новчаних средстава на платни рачун и примање уплата од трећих лица, 3) услуге које омогућавају исплату готовог новца са платног рачуна на шалтерима или банкоматима овлашћене организације и 4) одређени број услуга платних трансакција мјесечно, то јест преноса новчаних средстава (дебит трансфером, коришћењем платне картице и кредит трансфером).

Изузетно, Законом је предвиђено да накнада за услуге основног платног рачуна за физичка лица која су социјално осјетљиве категорије корисника финансијских услуга не може бити већа од 0,15% просјечне мјесечне нето плате исплаћене у Републици Српској, према подацима Републичког завода за статистику, за претходну календарску годину. Ако се узме у обзир наведени обрачун, висина накнаде за вођење основног платног рачуна тренутно би износила највише 1,5 КМ⁹. Даље, Законом се предлаже дефинисање лица која припадају социјално осјетљивим категоријама корисника финансијских услуга у смислу овог закона, и то: корисници пензије која је једнака или нижа од износа најниже пензије одређене за 40 година пензијског стажа и више, у складу са законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, те

⁹ Према показатељима које објављује Републички завод за статистику Републике Српске (Извор: Мјесечно саопштење просјечне плате запослених, децембар 2021. година, број 5/22), просјечна плата након опорезивања у 2021. години износила је 1.004 КМ, те имајући у виду предложени обрачун накнаде за вођење основног платног рачуна она би износила приближно 1,5 КМ.

корисници права у складу са законима којима се уређују социјална заштита, студентски стандард, посредовање у запошљавању и права за вријеме незапослености, као и друга слична права (нпр. новчана помоћ, додаток за помоћ и његу другог лица, лична инвалиднина, студентска стипендија, новчана накнада за незапослено лице и слично). Према подацима Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, на дан 28. фебруар 2022. године, број корисника пензије која је једнака или нижа од износа најниже пензије одређене за 40 година пензијског стажа и више износи око 77.000, а што је 28,5% од укупног броја корисника пензије.

Наведеним одредбама обезбјеђује се већа укљученост физичких лица у платни промет, и коришћење платног рачуна са основним услуга уз плаћање разумне накнаде. Подсјећамо да је посједовање платног рачуна и обавезујући предуслов исплате плата према одредбама Закона о раду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 1/16 и 66/18), којим је утврђено да се плате исплаћују само у новцу, на текући рачун радника, те да одређени број грађана Републике Српске и не уговара са банкама коришћење додатних платних услуга.

Такође, Законом је прописано да Агенција, у случају посебних околности од значаја за доступност основног платног рачуна корисницима финансијских услуга, може утврдити највиши износ накнаде за вођење основног платног рачуна лицима која не припадају социјално осјетљивим категоријама корисника финансијских услуга.

Наглашавамо да се у овом тренутку врши само дјелимично усклађивање домаћег законодавства са Директивом (ЕУ) 2014/92, те да се усклађивање са одредбама ове директиве везаним за пребацивање платног рачуна из једне у другу овлашћену организацију намјерава извршити у наредном периоду, у складу са потребама тржишта. Такође, подсјећамо да су поједини институти везани за заштиту потрошача већ уређени важећим Законом о унутрашњем платном промету (члан 18. – затварање рачуна пословних субјеката и физичких лица).

Даље, предложеним законом успостављају се регистри сефова физичких лица и пословних субјеката, као електронске базе података о овим банкарским услугама. Имајући у виду да Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге Бања Лука, у складу са законом, води друге компатибилне регистре Републике Српске, предложено је да се успостављање и вођење и регистра сефова физичких лица и регистра сефова пословних субјеката повјери овој агенцији. Регистри сефова физичких и пословних субјеката успостављени су у окружењу и земљама Европске уније, а успостављање оваквих централизованих база података налажу и међународни стандарди и најновија Директива (ЕУ) 2018/843 која уређује спречавање прања новца и финансирања терористичких активности. Предложено је да Регистар сефова физичких лица и Регистар сефова пословних субјеката садржи податке о корисницима банкарских сефова. Имајући у виду да се у сефу могу похрањивати и чувати ствари различите природе и вриједности, те да су приступ сефу и његово принудно отварање, уређени Законом о облигационим односима и принудним прописима, законом се предлаже да подаци из регистара нису јавно доступни, и то како подаци о постојању банкарских сефова физичких лица, тако и подаци о постојању сефова пословних субјеката. На регистре се примјењују прописи којима се уређују банкарска тајна и заштита личних података, а приступ регистру омогућен је уском кругу овлашћених корисника, тачније судовима, органима надлежним за борбу против организованог криминала и корупције, те спречавање прања новца и финансирања терористичких активности.

Поред наведеног, овим законом се предлаже дефинисање изузетака од примјене Закона о унутрашњем платном промету, с обзиром на то да су у пракси већ уочене

одређене трансакције које помажу извршавање плаћања, али у својој нарави не представљају платне трансакције у смислу прописа о платном промету и платним трансакцијама, што је било потребно недвосмислено уредити законом. Ради се о услугама и трансакцијама које се не сматрају платним услугама, односно платним трансакцијама у смислу овог закона, а које обухватају услуге попут плаћања робе или услуга поклон ваучерима код издаваоца тих ваучера, плаћања путем телекомуникационих или дигиталних уређаја робе или услуге који се користе на тим уређајима и слично. Јасно је да примјенљиви оквир Европске уније у овом сегменту препознаје и друге специфичне финансијске трансакције које се не сматрају трансакцијама везаним за платне услуге, а што ће бити разматрано када исте буду присутне и у Републици Српској и релевантне за домаће тржиште платних услуга.

На крају, ради отклањања уочених проблема у пракси и пропуста у евидентирању рачуна физичких лица, предложено је да се Закон о унутрашњем платном промету оснажи у сегменту допуне података које треба да садржи Регистар рачуна физичких лица. Предложено је да овај регистар садржи и податак о статусу рачуна физичког лица у смислу да ли на рачуну постоје евидентирани, а неизмирени налози за принудну наплату, с обзиром на то да у таквим случајевима, а с циљем заштите тражбина повјерилаца, није дозвољено отварање нових платних рачуна.

Такође, предложено је да Регистар рачуна физичких лица садржи и ознаку за основни платни рачун, а с циљем праћења података о броју корисника основног платног рачуна. У том смислу, даје се могућност овлашћеним организацијама да прибаве податке из Регистра рачуна физичких лица за потребе отварања основног платног рачуна и за потребе отварања платних рачуна физичком лицу ради провјере статуса других платних рачуна тог физичког лица. У оба наведена случаја, овлашћена организација може добити наведене податке, само ако је лице на које се ови подаци односе претходно дало писмени пристанак.

У изради Закона коришћена су законска рјешења, препоруке садржане у релевантним директивама и осталим изворима права ЕУ, те релевантна рјешења упоредног права земаља из окружења:

1) Правни оквир Републике Српске и Босне и Херцеговине:

- Закон о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 4/17, 19/18 и 54/19),
- Закон о Јединственом регистру рачуна пословних субјеката („Службени гласник Републике Српске“, број 52/12),
- Закон о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и „Службени гласник Републике Српске“, бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04),
- Закон о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности („Службени гласник БиХ“, бр. 47/14 и 46/16),
- Закон о заштити личних података („Службени гласник БиХ“, бр. 49/06, 76/11 и 89/11),
- Закон о пребивалишту и боравишту држављана Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 32/01, 56/08 и 58/15).

2) Извори права Европске уније:

- Директива (ЕУ) 2015/2366 Европског парламента и Савјета од 25. новембра 2015. године о платним услугама на унутрашњем тржишту, о измјени директива 2002/65/ЕЦ, 2009/110/ЕЦ и 2013/36/ЕЦ и Регулative (ЕУ) бр. 1093/2010 и о стављању ван снаге Директиве 2007/64/ЕЦ (Текст значајан за ЕГП),

- Директива 2014/92/ЕУ Европског парламента и Савјета од 23. јули 2014. о успоредивости накнада повезаних са рачуном за плаћање, пребацивању рачуна за плаћање и приступу рачунима за плаћање са основним услугама (Текст значајан за ЕГП),
- Директива (ЕУ) 2018/843 Европског парламента и Савјета од 30. маја 2018. године о измјени Директиве (ЕУ) 2015/849 о спречавању коришћења финансијског система у сврху прања новца или финансирања тероризма и о измјени директива 2009/138/ЕЦ и 2013/36/ЕУ (Текст значајан за ЕГП),
- Директива 2009/110/ЕЦ Европског парламента и Савјета од 16. септембра о оснивању, обављању дјелатности и бонитетном надзору пословања институција за електронски новац, те о измјени директиве 2005/60/ЕЦ и 2006/48/ЕЦ и стављању ван снаге Директиве 2000/46/ЕЦ (Текст значајан за ЕГП).

3) Упоредно право земаља из окружења

- Србија – Закон о платним услугама („Службени гласник РС“, бр. 139/14 и 44/18), Закон о платном промету („Службени лист СРЈ“, бр. 3/02, 5/03, 43/04, 62/06, 111/09 – др. Закон, 31/11 и 139/14 – др. Закон), Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, бр. 113/17 и 91/19) и Одлука о ближим условима и начину вођења Јединственог регистра сефова („Службени гласник РС“, бр. 13/20 и 41/20),
- Хрватска – Закон о успоредивости накнада, пребацивању рачуна за плаћање и приступу основном рачуну („Народне новине“, број 70/17) и Правилник о јединственом регистру рачуна („Народне новине“, број 53/20),
- Словенија – Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (ZPlaSSIED) („Урадни лист РС“, бр. 7/18, 9/18 – исправка и 102/20).

Како је наведено у поглављу III овог образложења, у овом кораку унапређења платних услуга извршена је дјелимична транспозиција релевантних директива Европске уније, док ће се даља усклађивања овог и повезаних закона, којима се, у ширем смислу, уређују платне услуге, са правним поретком Европске уније вршити у наредном периоду у складу са потребама тржишта, то јест учесника у платном промету и степеном развијености домаћих пружалаца платних услуга, уз истовремено јачање институционалних капацитета надзорних органа.

Очекује се да ће усвајањем овог закона бити створене претпоставке за већу инклузију физичких лица у услуге платног промета, по разумним цијенама, те да ће додатни стандарди транспарентности у погледу накнада за платне услуге унаприједити информисаност физичких лица и бити од користи у доношењу њихове информисане одлуке.

Такође, с обзиром на раније исказану опредељеност и потребу заштите повјерилаца у поступцима принудног намирања њихових потраживања од дужника, предложене корекције уочених недостатака важећих одредаба Закона о унутрашњем платном промету требало би да отклоне сметње ефикасној наплати потраживања од дужника физичких лица.

Министарство финансија, као ресорни обрађивач предметне материје, континуирано ствара предуслове за свеобухватнију реформу правног оквира везаног за платне услуге у наредном средњорочном периоду. Те реформе ће, прије свега, укључивати уређење питања електронског новца, у складу са Директивом (ЕУ)

2009/110/ЕЦ¹⁰ и даље усклађивање са релеватним оквиром Европске уније везаним за платне услуге и надзор на пружаоцима платних услуга¹¹.

V ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Чланом 1. предложена је допуна члана 2. Закона којим су уређени појмови: електронски новац, накнаде, рачун за обављање платног промета (платни рачун) и учесник – физичко лице, у складу са директивама Европске уније.

Чланом 2. додаје се нови члан 3а. којим се утврђују изузеци од примјене Закона о унутрашњем платном промету, у складу са Директивом (ЕУ) 2015/2366, с обзиром на то да су у пракси већ уочене одређене трансакције које помажу извршавање плаћања, али у својој нарави не представљају платне трансакције у смислу прописа о платном промету и платним трансакцијама, што је било потребно недвосмислено уредити законом. Ради се о услугама и трансакцијама које се не сматрају платним услугама, односно платним трансакцијама у смислу овог закона, а које обухватају услуге попут плаћања робе или услуга поклон ваучерима код издаваоца тих ваучера, плаћања путем телекомуникационих или дигиталних уређаја робе или услуге који се користе на тим уређајима и слично. Јасно је да примјењиви оквир Европске уније у овом сегменту препознаје и друге специфичне финансијске трансакције које се не сматрају трансакцијама везаним за платне услуге, а што ће бити разматрано када оне буду присутне и у Републици Српској и релевантне за домаће тржиште платних услуга.

Чланом 3. предложени су нови чл. од 7а. до 7г. Закона.

Чланом 7а. предложено је да Агенција за банкарство Републике Српске прописује листу и утврђује стандардно значење од најмање десет, а највише двадесет најрепрезентативнијих услуга повезаних са платним рачуном за које физичка лица плаћају накнаде, а које нуди најмање једна овлашћена организација. Приликом израде листе најрепрезентативнијих услуга, Агенција је у обавези да се користи стандардним појмовима, односно називима услуга, чиме ће се физичком лицу додатно олакшати упоређивање понуда различитих овлашћених организација. Предложено је да листа најрепрезентативнијих услуга садржи утврђене изразе за сваку појединачну услугу повезану са платним рачуном и дефиницију сваке такве услуге, а изразе и дефиниције је овлашћена организација дужна да користи у предуговорним и промотивним информацијама, као и уговорима које закључује са физичким лицима, а што је у складу са чланом 3. Директиве 2014/92/ЕУ. Имајући у виду наведено, предвиђено је да Агенција, приликом утврђивања ове листе, узима у обзир услуге које физичка лица најчешће користе у вези са платним рачуном, као и услуге које физичко лице излажу највећем трошку. Агенција према потреби, а најмање једном у двије године, анализира и, по потреби, ажурира листу најрепрезентативнијих услуга и објављује ју на својој интернет страници. Истичемо да се овим новинама физичком лицу олакшава упоређивање понуда различитих овлашћених организација. Умјесто да обилази овлашћене организације и распитује се о висини појединих накнада или да их тражи по интернет страницама овлашћених организација, физичко лице ће лако, брзо и једноставно моћи да то учини увидом у податке о платним услугама са листе

¹⁰ Директива 2009/110/ЕЦ о оснивању, обављању дјелатности и бонитетном надзору пословања институција за електронски новац, те о измјени директива 2005/60/ЕЦ и 2006/48/ЕЦ и стављању ван снаге Директиве 2000/46/ЕЦ.

¹¹ Директива (ЕУ) 2015/2366 Европског парламента и Савјета од 25. новембра 2015. године о платним услугама на унутрашњем тржишту, о измјени директива 2002/65/ЕЦ, 2009/110/ЕЦ и 2013/36/ЕЦ и Регулative (ЕУ) бр. 1093/2010 и о стављању ван снаге Директиве 2007/64/ЕЦ.

најрепрезентативнијих услуга и висинама накнада за пружање истих код различитих овлашћених организација, који ће бити објављени на интернет страници Агенције.

Чланом 7б. утврђена је обавеза овлашћеној организацији да физичком лицу на његов захтјев, у примјереном року прије закључивања уговора о услугама платног промета, заједно са другим информацијама утврђеним овим и другим законима, достави информативни преглед услуга и накнада, у писаној форми или електронском облику, без накнаде. Информативни преглед услуга и накнада представља документ који садржи списак услуга са листе најрепрезентативнијих услуга које овлашћена организација пружа и податке о појединачној накнади за сваку такву услугу, а што је у складу са чланом 4. Директиве 2014/92/ЕУ. Такође, овај документ садржи и изјаву да су детаљне предуговорне и уговорне информације о свим услугама наведене у документима који се уручују у преговарачкој фази. Такве информације, које су сажете, стандардизоване и једноставне за упоређивање, помоћи ће физичким лицима у бољем разумијевању и упоређивању накнада између различитих овлашћених организација с обзиром на то да ће све кључне информације бити сажете у једном документу са коришћеним стандардизованим појмовима. Даље, овлашћена организација има обавезу да обезбиједи да информативни преглед услуга и накнада у папирној форми буде лако доступан у њеним просторијама и на њеној интернет страници. Овим чланом је прописано да уколико овлашћена организација услугу вођења платног рачуна пружа у оквиру пакета услуга, то јест заједно са другом услугом која није повезана са платним рачуном (додатна услуга), дужна је да у информативном прегледу посебно исказе додатну услугу и накнаду повезану са том услугом понуђеном у пакету, ако се она може купити одвојено. Овим чланом предвиђено је да Агенција донесе акт којим ће ближе прописати садржај и форму информативног прегледа услуга и накнада. Унифицирано поступање свих овлашћених организација при изради информативног прегледа услуга и накнада омогућава физичким лицима упоређивање информативних докумената различитих овлашћених организација, чиме се физичком лицу олакшава доношење одлуке о томе који платни рачун најбоље одговара његовим потребама.

Чланом 7в. дефинисано је да је овлашћена организација дужна да физичком лицу, најмање једном годишње, без накнаде, достави или на други начин учини доступним извјештај о свим накнадама за услуге повезане са платним рачуном, на уговорени начин. На тај начин физичко лице ће једном годишње, на једном документу, бити детаљно информисано о свим накнадама и каматама које му је зарачунала његова овлашћена организација у протеклих годину дана, што досад није био случај. Тиме ће физичко лице бити информисано о стварном износу накнада које плаћа на годишњем нивоу. Овим чланом прописани су садржај, облик и начин давања извјештаја о накнадама. Битно је нагласити да овај документ може бити израђен и достављен као самосталан документ или као прилог извода платног рачуна. Овлашћена организација је дужна да обезбиједи да извјештај о накнадама буде написан јасно, лако разумљивим језиком, те словима лако читљиве величине, да буде тачан и да не буде обмањујући, као и да буде написан на једном од језика који су у службеној употреби у Републици Српској, те на било којем другом језику договореном између физичког лица и овлашћене организације, а што је у складу са чланом 5. Директиве 2014/92/ЕУ.

Чланом 7г. задужена је Агенција за банкарство Републике Српске да на својој интернет страници објављује упоредиве податке о накнадама које овлашћене организације наплаћују од физичког лица за услуге наведене у листи најрепрезентативнијих услуга, а што предвиђа и члан 7. Директиве 2014/92/ЕУ. Овлашћене организације су дужне да на својој интернет страници обезбиједи везу са садржајем на интернет страници Агенцији. Подаци који се објављују на интернет

страници Агенције прикупљају се од овлашћених организација у складу са подзаконским актом Агенције. Подаци о накнадама који ће се објављивати на интернет страници редовно ће се ажурирати на основу података прикупљених од овлашћених организација. Приступ наведеној страници биће бесплатан и физичким лицима ће омогућити добијање јасних, сажетих и тачних информација о накнадама које наплаћују овлашћене организације у Републици Српској, и то све на једном мјесту без непотребних трошкова. На тај начин ће физичка лица врло једноставно моћи одабрати најповољнију овлашћену организацију. Законом је предвиђено да ће Агенција донијети акт којим прописује садржај, рокове и начин достављања и објављивања података које овлашћене организације достављају Агенцији за потребе израде упоредног приказа накнада најрепрезентативнијих услуга, као и поступак за пријављивање Агенцији нетачних информација о објављеним накнадама.

Чланом 4. предложена је допуна новим чл. од 8а. до 8д. Закона.

Чланом 8а. прописани су услови и начин отварања основног платног рачуна, у складу са Директивом 2014/92/EУ, као и упоредним правом земаља окружења. Имајући у виду да се употреба готовог новца убрзано смањује, приступ платном рачуну и савременим платним услугама постао је предуслов за потпуно учешће у економском и друштвеном животу. Наиме, физичка лица која немају отворен платни рачун не могу извршавати платне трансакције, осим оних које су засноване на готовом новцу, нити вршити плаћања путем интернета, које често могу бити јефтиније и повољније за њих. Поред тога, чињеница да велики број људи нема отворен платни рачун дестимулише и пружаоце платних услуга да развијају нове услуге у вези са платним рачуном које би понудили физичким лицима.

Имајући у виду наведено, Законом је дата могућност физичком лицу које има пребивалиште у Републици Српској да, ако нема отворен други платни рачун за обављање платног промета, има право да код овлашћене организације поднесе захтјев за отварање и коришћење основног платног рачуна са основним услугама (основни платни рачун). Основни платни рачун представља рачун који нуди основне платне услуге и користи се за извршавање платних трансакција у конвертибилним маркама. С циљем уједначавања банкарске праксе и веће транспарентности за физичка лица, предложено је да основни платни рачун обухвата минималне платне услуге: 1) услуге које омогућавају све радње потребне за отварање, вођење и затварање тог платног рачуна, 2) услуге које омогућавају уплату новчаних средстава на платни рачун и примање уплата од трећих лица, 3) услуге које омогућавају исплату готовог новца са платног рачуна на шалтерима или банкоматима овлашћене организације и 4) одређени број услуга платних трансакција мјесечно, то јест преноса новчаних средстава (дебит трансфером, коришћењем платне картице, укључујући плаћање путем интернета и кредит трансфером). Предложено је да цијели поступак одлучивања о захтјеву за отварање основног платног рачуна не смије да траје дуже од десет радних дана. Приликом отварања основног платног рачуна физичком лицу, овлашћена организација је дужна да провјери да ли физичко лице има отворен платни рачун код друге овлашћене организације. У сврху провјере има ли физичко лице већ отворен платни рачун, предложено је да овлашћена организација може добити податке о постојању платног рачуна увидом у Јединствени регистар рачуна физичких лица, који води АПИФ. Даље, утврђено је да овлашћена организација не смије отварање основног платног рачуна условљавати уговарањем других услуга.

Чланом 8б. дефинисани су разлози за одбијање захтјева за отварање основног платног рачуна, у складу са чланом 19. Директиве 2014/19/EУ. У случају одбијања захтјева за отварање основног платног рачуна физичком лицу, овлашћена организација

је дужна писменим путем и без накнаде доставити обавјештење о одбијању и разлозима одбијања, осим ако би такво обавјештење било супротно циљевима јавне безбједности, прописима о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности и другим принудним прописима. Такође, дужна је да физичком лицу достави информацију о праву на приговор, као и о могућности заштите његових права пред Омбудсманом за банкарски систем у саставу Агенције за банкарство Републике Српске у вези са отварањем основног платног рачуна.

Чланом 8в. уређена је накнада повезана са основним платним рачуном. Иако овлашћене организације и данас нуде одређеним категоријама физичких лица (нпр. студентима и пензионерима) отварање и коришћење платног рачуна по повољнијим условима, овим законом ће се физичком лицу, са пребивалиштем у Републици Српској, уз испуњавање законом утврђених претпоставки, утврдити право на основни платни рачун, за коришћење минималног броја и врсте платних услуга, по знатно повољнијим условима у односу на актуелне тржишне цијене. Законом је дефинисано да овлашћене организације пружају услуге везане за основни платни рачун бесплатно или уз разумну накнаду. Законом се предлаже да накнада за услуге основног платног рачуна за физичка лица која су социјално осјетљиве категорије корисника финансијских услуга не може бити већа од 0,15% просјечне мјесечне нето плате исплаћене у Републици Српској, према подацима Републичког завода за статистику, за претходну календарску годину. Ако се узме у обзир наведени обрачун, висина накнаде за вођење основног платног рачуна тренутно би износила највише 1,5 КМ¹². Законом су дефинисана лица која припадају социјално осјетљивим категоријама корисника финансијских услуга у смислу овог закона, и то: корисници пензије која је једнака или нижа од најниже пензије исплаћене за 40 година пензијског стажа, у складу са законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, те корисници права у складу са законима којима се уређују социјална заштита, студентски стандард, посредовање у запошљавању и права за вријеме незапослености, као и друга слична права (нпр. новчана помоћ, додатак за помоћ и његу другог лица, лична инвалиднина, студентска стипендија, новчана накнада за незапослено лице и слично).

Накнада по основу услуга основног платног рачуна обухвата: 1) све услуге основног платног рачуна наведене у члану 8а. став 2. овог закона које нису услуге извршавања платних трансакција, то јест услуге преноса новчаних средстава, 2) услуге извршавања платних трансакција, то јест преноса новчаних средстава преноса ако су оне извршене дебитном платном картицом у унутрашњем платном промету, 3) седам услуга извршавања платних трансакција мјесечно у појединачном износу до 100 КМ, које овлашћене организације и иначе наплаћују физичким лицима према својој пословној политици, при чему се у наведени број плаћања не убрајају плаћања овлашћеној организацији по основу коришћења других услуга. Наведеним одредбама обезбјеђује се већа укљученост физичких лица у платни промет и коришћење платног рачуна са основним услугама уз плаћање разумне накнаде. Подсјећамо да посједовање платног рачуна и обавезујући предуслов исплате плата према одредбама Закона о рада („Службени гласник Републике Српске“, бр. 1/16 и 66/18), којим је утврђено да се плата исплаћује само у новцу, на текући рачун радника, те да одређени број грађана Републике Српске и не уговара са банкама коришћење додатних платних услуга.

¹² Према показатељима које објављује Републички завод за статистику Републике Српске (Извор: Мјесечно саопштење просјечне плате запослених, децембар 2021. година, број 5/22), просјечна плата након опорезивања у 2021. години износила је 1.004 КМ, те имајући у виду предложени обрачун накнаде за вођење основног платног рачуна она би износила приближно 1,5 КМ.

Према образложењу Агенције за банкарство Републике Српске, предложена накнада покрива минималне трошкове вођења рачуна и извршавања платних трансакција које овлашћене организације имају, а од којих највећи дио обухвата трошкове према Централној банци Босне и Херцеговине за седам платних трансакција укључених у основни рачун, који у складу са Одлуком о утврђивању тарифе накнада за услуге које врши Централна банка Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 10/21) износе 0,20 КМ по једној трансакцији (најјефтинија тарифа за тзв. прво поравнање). Седам платних трансакција мјесечно је обухваћено основним платним рачуном из разлога што је то минимум трансакција који је довољан за основна плаћања комуналних услуга и других рачуна које клијент овлашћене организације има у току мјесеца. Већина становништва Републике Српске врши плаћање рачуна у овлашћеним организацијама (најчешће комуналне услуге), чија просјечна вриједност по трансакцији не износи више од 100 КМ. Сходно наведеном, сматра се да за ограничење износа по платној трансакцији (100 КМ) има оправдан разлог да се не наплаћује корисницима основног платног рачуна. Даље, увидом у упоредни преглед – Накнада и провизија за услуге у пословању са становништвом, које овлашћене организације квартално достављају Агенцији, евидентно је да се накнаде и провизије за платне трансакције до 100 КМ наплаћују од овлашћених организација (готовинске уплате интерно и екстерно, безготовинско плаћање интерно и екстерно, плаћање путем електронског банкарства интерно и екстерно) у интервалу од 0,3 КМ до 2 КМ по трансакцији, што у коначници корисницима основног платног рачуна резултира уштедом (за седам бесплатних платних трансакција) у износу од 2,1 КМ до 14 КМ, у зависности од врсте плаћања.

Истичемо да је приликом утврђивања накнада за вођење основног платног рачуна узета у обзир Директива 2014/92/ЕУ, те прописи у земљама окружења (Хрватска и Словенија). У Хрватској је накнада за основни рачун за потрошаче који припадају осјетљивим социјалним категоријама одређена у висини од 0,13% од просјечне мјесечне нето плате. У Словенији је накнада за вођење основног рачуна одређена у висини од 1,47 EUR-а за потрошаче који припадају социјално осјетљивим категоријама, а за остале потрошаче у висини од максимално 4,9 EUR-а.

Такође, законом је прописано да Агенција, у случају посебних околности од значаја за доступност основног платног рачуна корисницима финансијских услуга, може утврдити највиши износ накнаде за вођење основног платног рачуна осталим лицима која не припадају социјално осјетљивим категоријама корисника финансијских услуга.

Чланом 8г. прописане су информације које је Агенција за банкарство Републике Српске дужна да објављује у вези са основним платним рачуном. Такође, утврђена је обавеза овлашћеној организацији да физичком лицу, без накнаде, пружи јасне и разумљиве информације и објашњења о услугама које нуди у оквиру основног платног рачуна, условима коришћења тих услуга и накнадама у вези са основним платним рачуном, и то на начин да лицу буде јасно да уговарање додатних услуга није услов за отварање и коришћење основног платног рачуна, а што је у складу са чланом 20. Директиве 2014/92/ЕУ.

У члану 8д. утврђени су услови под којим овлашћена организација може једнострано раскинути уговор о основном платном рачуну, на начин како је то предвиђено чланом 19. Директиве 2014/92/ЕУ. Такође, дефинисане су и обавезе овлашћене организације у случају раскида уговора, првенствено обавезе које се односе на рокове за обавјештавање физичког лица. Прецизирано је да се на питања раскида уговора о основном рачуну, као и раскида осталих уговора о платном рачуну која нису

уређена овим законом примјењују одредбе закона о облигационим односима. Законом је, такође, утврђено да се услови за једнострани раскид уговора о основном платном рачуну који се односе на коришћење рачуна у незаконите сврхе и остваривање права по основу неистинитих информација сходно примјењују и на једнострани раскид осталих уговора о платном рачуну који су закључени са физичким лицем.

Чланом 5. предлаже се допуна члана 12. Закона на начин да учесници (пословни субјекти и физичка лица) могу имати отворене рачуне код више овлашћених организација, према властитом избору, осим учесника физичког лица које може имати само отворен основни платни рачун.

Чланом 6. предлаже се допуна члана 15а. Закона на начин да регистар рачуна физичких лица, поред података дефинисаних Законом о измјенама и допунама Закона о унутрашњем платном промету, садржи и податак о статусу рачуна физичког лица у смислу да ли на рачуну постоје евидентирани, а неизмирени налози за принудну наплату, као и ознаку за основни платни рачун.

У члану 7. оснажене су одредбе члана 15в. Закона на начин да АПИФ може податке из Регистра рачуна физичких лица доставити, односно омогућити приступ тим подацима и за потребе овлашћених организација ради отварања основног рачуна и у поступку отварања платног рачуна физичком лицу ради провјере статуса других рачуна, али само под условом да је лице на које се ови подаци односе претходно дало писмени пристанак.

Чланом 8. предложена је допуна новим чл. 15ђ, 15е, 15ж. и 15з. Закона.

Чланом 15ђ. предложено је успостављање Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова пословних субјеката, а што је у складу са чланом 1. тачка 19. Директиве (ЕУ) 2018/843. Имајући у виду да АПИФ води друге компатибилне регистре Републике Српске, предложено је да се успостављање и вођење регистра сефова физичких лица и регистра сефова пословних субјеката повјери овој агенцији. Овим чланом дефинисано је да ови регистри не садрже податке о садржини сефова. Обавезне су овлашћене организације, које физичким лицима и пословним субјектима стављају на употребу сефове, да редовно достављају податке које садрже регистри АПИФ-у, као и да су одговорне за њихову тачност.

Чл. 15е. и 15ж. прописано је да регистри сефова физичких и пословних субјеката представљају електронске базе података које садрже податке о корисницима сефова који су физичка лица и пословни субјекти, а што предвиђа члан 1. тачка 19. Директиве (ЕУ) 2018/843. С циљем успостављања свеобухватне базе података предлаже се да се подаци који се воде у регистру односе, како на податке о кориснику сефа, тако и на податке о лицима која су овлашћена да приступају сефу.

Чланом 15з. се, имајући у виду да се у сефу могу похрањивати и чувати ствари различите природе и вриједности, те да су приступ сефу и његово принудно отварање уређени Законом о облигационим односима и принудним прописима, предлаже да подаци нису јавно доступни, и то како подаци о постојању банкарских сефова физичких лица, тако и подаци о постојању сефова пословних субјеката. АПИФ је дужан да у поступку прикупљања, обраде и коришћења тих података поступа у складу са прописима којима се уређује пословна тајна и заштита личних података, а приступ регистрима омогућен је уском кругу овлашћених корисника, тачније судовима, органима надлежним за борбу против организованог криминала и корупције, те спречавања прања новца и финансирања терористичких активности. Адекватност утврђеног обухвата лица којима је омогућен приступ подацима из регистра биће анализирана током примјене закона.

У члану 9. извршена је допуна члана 38. Закона у смислу да је забрањено овлашћеној организацији да физичким лицима на чијим рачунима постоје евидентирани, а у цијелости неизвршени налози за принудну наплату отвара нове рачуне. Даље, утврђено је да овлашћене организације не могу затворити рачун физичког лица на чијем рачуну постоје евидентирани, а неизвршени налози за принудну наплату. Такође, прописана је забрана овлашћеним организацијама да учесницима обрачунавају и наплаћују накнаду по основу давања или вођења референтне ознаке или другог податка који омогућава идентификацију појединачне платне трансакције, као нпр. позив на број, број партије и слично.

Чл. 10. и 11, којима су предложене измјена и допуне члана 48. Закона и додавање нових чл. 49г, 49д, 49ђ. и 49е. Закона, утврђени су прекршаји и новчане казне за овлашћене организације, АПИФ и лица коју могу имати увид у Регистар сефова физичких лица и Регистар сефова пословних субјеката, као и одговорна лица у овим лицима.

Чланом 12. предложено је додавање нових чл. 54в, 54г. и 54д. Закона.

Чланом 54в. утврђен је примјерен рок у којем је АПИФ дужан да донесе подзаконски акт којима би детаљније била разрађена техничка и друга питања од значаја за спровођење Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова правних лица.

Чланом 54г. утврђен је примјерен рок у којем су овлашћене организације дужне да АПИФ-у доставе податке о сефовима физичких лица и пословних субјеката, отвореним прије доношења овог закона.

Чланом 54д. утврђен је примјерен рок у којем је Агенција за банкарство Републике Српске дужна да донесе подзаконске акте, као и рок у којем су овлашћене организације дужне да ускладе пословање, организацију и опште акте.

Чланом 13. уређује се ступање на снагу овог закона.

VI РАЗЛИКЕ ПРИЈЕДЛОГА У ОДНОСУ НА НАЦРТ ЗАКОНА

Народна скупштина Републике Српске разматрала је и усвојила Нацрт закона о измјенама и допунама Закона о унутрашњем платном промету на Деветнаестој редовној сједници Народне скупштине Републике Српске, одржаној 1. децембра 2021. године, те донијела Закључак број: 02/1-021-972/21, којим је задужила Одбор за финансије и буџет да организује и спроведе стручну расправу и да уз Приједлог закона достави Народној скупштини Републике Српске извјештај о резултатима стручне расправе, са мишљењима и приједлозима изнесеним на расправи.

На стручној расправи, која је одржана 21. децембра 2021. године, осим представника Министарства финансија Републике Српске учествовали су и чланови Одбора за финансије и буџет, представници Републичког секретаријата за законодавство, Агенције за банкарство Републике Српске, Пошта Српске, Привредне коморе Републике Српске, Удружења потрошача „Реакција“ и представници појединих банака.

Обрађивач Закона је додатно размотрио поједина рјешења утврђена Нацртом закона, анализирајући примједбе и сугестије које је доставило Удружење банака Босне и Херцеговине и Mastercard Europe S.A, те узимајући у обзир дискусију вођену на стручној расправи, на основу чега је израђен Приједлог закона са најважнијим измјенама у односу на Нацрт закона.

У наставку су наведене најважније измјене Приједлога у односу на Нацрт закона, са образложењем:

– чланом 2. Приједлога закона, којим је предложен члан 3а, у тачки б) прецизније је дефинисана услуга плаћања са повратом готовине у смислу да се не прописује износ подизања готовине, јер је пракса и у земљама окружења (Србија, Црна Гора) да се максимални износ готовине који се може подићи уређује правилима рада картичних система плаћања;

– чланом 3. Приједлога закона, којим је предложен члан 7в, у ставу 2. извршено је прецизирање достављања извјештаја о накнадама физичком лицу, у смислу да се извјештај о накнадама који је дефинисан у ставу 1. овог члана доставља физичком лицу у писаној форми на његов изричит захтјев и у складу са уговором;

– чланом 4. Приједлога закона, којим је предложен нови члан 8а:

✓ у ставу 2. у тачки б) термин „готов новац“ замијењен је термином „новчана средства“, на који начин се проширују услуге везане за уплате на основни платни рачун физичког лица у смислу да се, поред уплата готовог новца, омогућава и уплата депозитних средстава и електронског новца на платни рачун, односно новчаних средстава у смислу како је дефинисано у Закону о платним трансакцијама и Закону о облигационим односима. Новчана средства, према Директиви 2014/92/ЕУ, означавају готов новац, кованице, новчанице, текућа депозитна средства и електронски новац,

✓ у ставу 2. у тачки г) у подт. 1) и 3) извршено је усклађивање појмова извршавања платних трансакција (директно одобрење и директно задужење) са појмовима из Закона о платним трансакцијама (кредит трансфер и дебит трансфер),

✓ у ставу 2. у тачки г) у подтачки 2) извршено је прецизирање услуге плаћања путем интернета, у смислу да је плаћање путем интернета уз коришћење платне картице могуће извршити само у случају у којем банка иначе нуди платну картицу која омогућава наведена плаћања,

✓ у ставу 2. у тачки г) у подтачки 3) извршено је прецизирање услуге извршавања кредит трансфера у смислу да је дефинисано да издавање налога за плаћање коришћењем интернета подразумева коришћење интернет и мобилног банкарства,

✓ брисан је став 7. којим је било предвиђено да Агенција доноси акт којим детаљније прописује услуге везане за основни платни рачун. Брисање је извршено јер су у члану 8а. детаљно прописани услови и начин отварања основног платног рачуна;

– чланом 4. Приједлога закона, којим је предложен члан 8б, извршена је допуна члана на начин да је последице става 2. додат нови став 3, којим је предвиђено да овлашћена организација одбија захтјев физичког лица за отварање основног платног рачуна, ако у поступку провјере основаности захтјева физичко лице одбије дати писмени пристанак за провјеру и коришћење неопходних података;

– чланом 4. Приједлога закона, којим је предложен члан 8в:

✓ у ставу 1. брисано је ограничење висине накнаде коју овлашћена организација може да наплати за пружање услуге основног платног рачуна физичким лицима и предвиђено да овлашћене организације пружају услуге основног платног рачуна бесплатно или уз разумну накнаду узимајући у обзир стварне трошкове овлашћене организације, уз предвиђено изузеће за кориснике финансијских услуга који су социјално осјетљиве категорије. Корекција је извршена на основу додатних информација добијених од овлашћених организација, те узимајући у

обзир константан раст потрошачких цијена, као и промијењене међународне околности услед сукоба између Русије и Украјине. Због наведеног, Агенцији је дата могућност да може утврдити највиши износ накнаде физичким лицима која нису социјално осјетљиве категорије корисника финансијских услуга, у случају посебних околности од значаја за доступност основног платног рачуна корисницима финансијских услуга,

- ✓ последице става 1. додат је нови став 2. којим је за социјално осјетљиве категорије корисника финансијских услуга, у смислу овог закона, дефинисано ограничење висине накнаде за услуге основног платног рачуна која не може бити већа од 0,15% просјечне мјесечне нето плате исплаћене у Републици Српској, према подацима Републичког завода за статистику, за претходну календарску годину. Претпоставка је да одређен број корисника финансијских услуга који су социјално осјетљиве категорије нема отворен платни рачун и не користи платне услуге, а што представља предуслов за потпуно учешће у економском и друштвеном животу. Иако овлашћене организације и данас нуде одређеним категоријама физичких лица (нпр. студентима и пензионерима) отварање и коришћење платног рачуна по повољнијим условима, овим законом ће се физичком лицу, са пребивалиштем у Републици Српској, уз испуњавање законом утврђених претпоставки, утврдити право на основни платни рачун за коришћење минималног броја и врсте платних услуга, по знатно повољнијим условима у односу на актуелне тржишне цијене. Мишљења смо да ће се дефинисањем максималног износа накнаде за услуге основног платног рачуна за социјално осјетљиве категорије корисника финансијских услуга повећати финансијска инклузија грађана, а што ће имати позитивне ефекте за друштво у цјелини, у смислу смањења трошкова платних услуга за наведене категорије становника, смањење обима сиве економије итд.,
- ✓ последице става 2. додат је нови став 3, којим су дефинисана лица која припадају социјално осјетљивим категоријама корисника финансијских услуга у смислу овог закона, и то: корисници пензије која је једнака или нижа од најниже пензије исплаћене за 40 година пензијског стажа и више, у складу са законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, корисници права у складу са законима којима се уређују социјална заштита, студентски стандард, посредовање у запошљавању и права за вријеме незапослености, као и друга слична права (нпр. новчана помоћ, додатак за помоћ и његу другог лица, лична инвалиднина, студентска стипендија, новчана накнада за незапослено лице и слично). Наведене категорије корисника финансијских услуга су прописане с циљем повећања финансијске инклузије лица која припадају овим категоријама. У поређењу са рјешењима у окружењу, Приједлогом закона су проширене категорије за кориснике пензија која је једнака или нижа од најниже пензије исплаћене за 40 година пензијског стажа и више, а којих према подацима Фонда за пензијско и инвалидско осигурање, на дан 28. фебруар 2022. године, има око 77.000, а што је 28,5% од укупног броја корисника пензије,
- ✓ у ставу 4. у тачки в) смањено је ограничење износа по платној трансакцији која је обухваћена основним платним рачуном са 500 КМ на 100 КМ, из разлога што тај износ представља просјечну вриједност рачуна за комуналне услуге, те је извршено прецизирање у смислу да седам услуга извршавања платних трансакција подразумијева оне трансакције за које овлашћене организације иначе наплаћују накнаду физичким лицима у складу са својом пословном политиком,

- ✓ у ставу 5. прецизније је одређена висина накнада коју овлашћене организације наплаћују за извршење платних трансакција које нису обухваћене накнадом дефинисаном у ставу 2. овог члана, у смислу да накнаде не могу бити веће од оних накнада које овлашћене организације уобичајено наплаћују за извршавање трансакција,
- ✓ последице става 5. додат је нови став 6, којим је прописано да Агенција, у случају посебних околности од значаја за доступност основног платног рачуна корисницима финансијских услуга, може утврдити највиши износ накнаде за вођење основног платног рачуна корисницима који нису физичка лица која су социјално осјетљиве категорије, с обзиром на просјечну нето плату исплаћену у Републици Српској према подацима Републичког завода за статистику и просјечне трошкове које овлашћене организације наплаћују по основу ове услуге;
 - чланом 4. Приједлога закона, којим је предложен члан 8д, у ставу 1. у т. а) и в) извршено је прецизирање услова који морају бити испуњени да би овлашћене организације једнострано раскинуле уговор о основном платном рачуну, а односе се на коришћење основног платног рачуна у незаконите сврхе и остваривање права физичког лица на основни платни рачун на основу неистинитих информација. Даље, последице става 7. додат је нови став 8, којим је утврђено да се услови за једнострано раскид уговора о основном платном рачуну из става 1. т. а) и в) и одредба става 7. овог члана сходно примјењују и на једнострано раскид осталих уговора о платном рачуну који су закључени са физичким лицем;
 - чланом 6. Приједлога закона, којим је предложена измјена члана 15а, извршена је допуна у ставу 3. на начин да је додата нова тачка к), којом је прописано да регистар рачуна физичких лица мора да садржи и ознаку основног платног рачуна;
 - чланом 9. Приједлога закона, којим је предложена измјена члана 38, извршена је допуна на начин да је последице става 3. додат нови став 4, којим је прописано да овлашћене организације не могу затворити рачун физичког лица на чијем рачуну постоје евидентирани, а неизвршени налози за принудну наплату;
 - чланом 10. Приједлога закона, којим је предложена измјена члана 48, извршена је допуна на начин да је у ставу 1. додата нова тачка, којом је прописана казна за овлашћену организацију ако физичком лицу затвори рачун на којем постоје евидентирани, а неизвршени налози за принудну наплату;
 - чланом 11. Приједлога закона, којим је предложен члан 49г, брисана је тачка ж) којом је била предвиђена казна за овлашћене организације које међусобно не сарађују у поступку провјере да ли физичко лице има отворен рачун код друге овлашћене организације у складу са чланом 8а. став 4. овог закона. Након тачке ј) додата је нова тачка, којом је прописана казна за овлашћену организацију у случају једностраног раскида уговора о платном рачуну који је закључен са физичким лицем супротно члану 8д. став 8. овог закона;
 - чланом 12, којим је предложен члан 54д, измијењен је став 3. на начин да је продужен рок са два на четири мјесеца до када су овлашћене организације дужне да своје пословање, организацију и опште акте ускладе са прописима Агенције.

VII ПРОЦЈЕНА УТИЦАЈА ЗАКОНА, ДРУГИХ ПРОПИСА И ОПШТИХ АКТА НА УВОЂЕЊЕ НОВИХ, ИЗМЈЕНУ ИЛИ УКИДАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ ФОРМАЛНОСТИ КОЈЕ ОПТЕРЕЂУЈУ ПРИВРЕДНО ПОСЛОВАЊЕ

Увидом у спроведени процес методологије кратке процјене утицаја прописа на Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о унутрашњем платном промету, Министарство привреде и предузетништва, у Мишљењу број: 18.06-020-492/22 од 24. марта 2022. године, констатује сљедеће:

– Доношење овог закона планирано је Планом рада Министарства финансија за 2022. годину и предложено за Програм рада Народне скупштине Републике Српске за 2022. годину.

– Обрађивач је анализирао постојеће стање и дефинисао проблем у Обрасцу о спровођењу скраћеног ПУП-а у припреми и изради Приједлога и исти је саставни дио „Разлога за доношење закона“.

– Обрађивач је дефинисао циљеве који се желе постићи доношењем закона.

– Обрађивач је навео да је преднацрт овог закона објављен на интернет страници Министарства финансија, те да су обављене консултације и стручна расправа са релевантним институцијама, пословним сектором и удружењем потрошача.

– Код утврђивања опција за рјешење проблема, обрађивач је навео да нису разматране друге опције за рјешење проблема.

У вези са утицајем на пословно окружење, обрађивач је навео да се Приједлогом побољшава транспарентност и упоредивост накнада, те физичким лицима омогућава боље разумијевање накнада у вези са платним рачуном и доношење одлука о платном рачуну на основу више информација. Приједлогом се прописује право физичког лица, које има пребивалиште у Републици Српској, да захтијева од овлашћене организације отварање и коришћење основног платног рачуна, под условом да нема отворен други рачун за обављање платног промета, као и овлашћење овлашћене организације да одбије захтјев, уколико лице, у поступку провјере основаности захтјева, одбије дати писмени пристанак за провјеру и коришћење неопходних података. Овлашћеним организацијама прописана је забрана затварања рачуна и отварања нових рачуна физичким лицима, на чијим рачунима постоје евидентирани, а неизвршени налози за принудну наплату, како би се заштитила потраживања повјерилаца. С циљем повећања финансијске укључености физичких лица, прописано је да услуге у вези са основним платним рачуном, овлашћене организације пружају бесплатно или уз разумну накнаду узимајући у обзир њене стварне трошкове, те да Агенција за банкарство може утврдити највиши износ накнаде за вођење основног платног рачуна лицима која не припадају социјално осјетљивим категоријама корисника финансијских услуга. Очекује се да би повећањем броја платних рачуна физичких лица, дошло до смањења сиве економије. Приједлогом се уређује и вођење и успостављање регистара сефова физичких и правних лица и на тај начин олакшава идентификација сефова физичких и правних лица и обезбјеђује приступ подацима од стране уског круга овлашћених корисника.

У вези са утицајем на јавне буџете, обрађивач је навео да се позитиван утицај може јавити у виду брже наплате у судском и извршном поступку, јер се успостављањем регистара сефова физичких и правних лица олакшава њихова идентификација и обезбјеђује приступ подацима из ових регистара. Успостављање и вођење Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова правних лица, повјерено је АПИФ-у и предложено је да се за успостављање наведених регистара буџетом за 2022. годину планирају средства у износу од 85.000 КМ, а затим да институције, које су

овлашћене за приступ подацима из наведених регистара, планирају средства за коришћење података.

У вези са социјалним утицајима, обрађивач је навео да ће Приједлог позитивно утицати на социјално осјетљиве категорије корисника финансијских услуга, које у смислу овог закона, обухватају кориснике пензије која је једнака или нижа од износа најниже пензије одређене за 40 година пензијског стажа и више, те кориснике права у складу са законима којима се уређује социјална заштита, студентски стандард, посредовање у запошљавању и права за вријеме незапослености и друга слична права. Накнада за услуге основног платног рачуна физичких лица која припадају наведеним категоријама, према Приједлогу, не може бити већа од 0,15% просјечне мјесечне нето плате исплаћене у Републици Српској. Поред тога, очекује се позитиван утицај на различите категорије становништва у погледу веће транспарентности пружања услуга платног промета и доступности информација, будући да ће се објављивањем упоредног приказа накнада које овлашћене организације наплаћују за платне услуге, на интернет страници Агенције за банкарство Републике Српске, обезбиједити бесплатне, непристрасне и вјеродостојне информације о висини накнада.

У вези са утицајем на животну средину, обрађивач је навео да Приједлог не утиче на животну средину.

Када је у питању спровођење прописа, обрађивач је навео да су за примјену закона одговорни: овлашћене организације, Агенција за банкарство Републике Српске, АПИФ и други надлежни контролни органи који врше контролу учесника платног промета.

Приједлогом закона о измјенама и допунама Закона о унутрашњем платном промету нису прописане формалности за грађане и пословни сектор у Републици Српској.

Министарство привреде и предузетништва утврдило је да је обрађивач, приликом примјене скраћеног процеса процјене утицаја прописа, поступио у складу са методологијом прописаном у т. VI и VIII Одлуке о спровођењу процеса процјене утицаја прописа у поступку израде прописа.

VIII ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ЕКОНОМСКА ОПРАВДАНOST ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

Имајући у виду да је успостављање и вођење Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова пословних субјеката, који захтијевају посебне организационе и безбједносне предуслове у погледу заштите личних података, повјерено АПИФ-у, која већ води регистар банкарских рачуна физичких лица, идентичних захтјева у смислу заштите личних података, може се констатовати да АПИФ већ посједује почетну неопходну информационо-технолошку инфраструктуру. Надоградња опреме и софтвера за развој и успостављање регистара сефова физичких лица и пословних субјеката огледа се у виду проширења меморије за сервер, меморије за похрањивање података, уређаја за комуникацију са другим мрежама, ангажовања додатне стручне помоћи у успостављању регистара и слично, а што захтијева додатна средства, чија прелиминарна процјена је сачињена.

Процјена трошкова за успостављање и одржавање Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова пословних субјеката детаљно је размотрена са представницима АПИФ-а, Одјелјења за информационе технологије Министарства финансија и Сектора за информационе технологије Генералног секретаријата Владе РС. Имајући у виду наведено, за успостављање ових регистара планирана су средства буџетом за 2022.

годину у износу од 85.000 КМ. Након успостављања ових регистара, приликом припреме буџетског захтјева за 2023. годину, потребно је да институције које су Законом овлашћене да имају приступ подацима из Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова пословних субјеката планирају средства за коришћење наведених података, ради обезбјеђења средстава АПИФ-у за покриће оперативних трошкова.

Истичемо да се АПИФ финансира од накнада остварених својим пословањем, у које спадају и накнаде за коришћење података из ових регистара. Међутим, у случају да АПИФ оствари мањак прихода над расходима, како посматрано у цјелини, тако и из обављања појединих послова за које АПИФ има јавна овлашћења, према члану 14. Закона о Агенцији за посредничке, информатичке и финансијске услуге,¹³ средства могу бити издвојена из буџета Републике Српске након разматрања разлога и оцјене оправданости од Владе Републике Српске.

¹³ „Службени гласник Републике Српске“, бр. 96/05, 74/10 и 68/13.

ЗАКОН О УНУТРАШЊЕМ ПЛАТНОМ ПРОМЕТУ

(Текст предложених измјена и допуна уграђен у основни текст Закона)

Члан 2.

(1) Под унутрашњим платним прометом у смислу овог закона подразумијева се отварање и вођење рачуна учесника и плаћања између учесника у унутрашњем платном промету у конвертибилним маркама.

(2) Плаћање је извршење платних трансакција ради преноса средстава са једног рачуна на други рачун, уплате и исплате са рачуна, наплате са рачуна, обрачунско плаћање, као и други послови платног промета у складу са овим законом и прописима који уређују платне трансакције.

(3) **Електронски новац означава електронски (укључујући магнетно) похрањену новчану вриједност која чини новчано потраживање према издаваоцу тог новца, а издата је након пријема новчаних средстава ради извршавања платних трансакција и прихвата је физичко или правно лице које није издавалац тог новца, у складу са прописом којим се уређују електронски новац, издаваоци електронског новца и надзор над њима у Републици Српској, при чему електронски новац не укључује дигитални запис валуте коју није издала и за чију вриједност не гарантује централна банка, нити други орган јавног сектора и која нема правни статус новца или валуте.**

(4) Накнаде које овлашћене организације наплаћују, у смислу овог закона, означавају све провизије и друге трошкове учињене у вези са услугама које су повезане са платним рачуном, које физичка лица плаћају овлашћеној организацији.

(5) Рачун за обављање платног промета (платни рачун) је рачун који се користи за плаћање у складу са овим законом.

(6) Учесник – физичко лице је лице које је корисник услуга које су повезане са платним рачуном, а које закључује уговоре о платним услугама у сврхе које нису намијењене његовој пословној или другој комерцијалној дјелатности.

(7) Поједини појмови који су дефинисани у Закону о платним трансакцијама имају исто значење и у овом закону, ако није другачије одређено овим законом.

Члан 3а.

Одредбе овог закона не примјењују се на:

а) транспорт и пренос готовог новца, као и на његово прикупљање, обраду и испоруку, које врше субјекти који су регистровани и имају одобрење за обављање послова обезбјеђења лица и имовине у складу са посебним прописима,

б) услуге код којих пословни субјекат (прималац плаћања), одмах након извршења платне трансакције, физичком лицу (платиоцу) даје готов новац као дио платне трансакције која се односи на плаћање робе или услуге, а на изричит захтјев физичког лица дат непосредно прије извршења те платне трансакције (услуга плаћања са повратом готовине),

в) платне трансакције засноване на ваучеру или другој потврди која њеном имаоцу омогућава плаћање робе или услуга код издаваоца тог ваучера или те

потврде, односно плаћање код другог лица с којим је овај издавалац уговорио пријем тог ваучера или те потврде као начин плаћања робе или услуга (нпр. поклон-ваучери, ваучери за храну и друге сличне потврде),

г) платне трансакције засноване на поштанској упутници, у складу са законом којим се уређује пружање поштанских услуга,

д) платне трансакције које се врше на основу инструмената којима се плаћа куповина робе и услуга искључиво у просторијама издаваоца овог инструмента или, у складу са уговором који је закључен с тим издаваоцем, код ограничене мреже продаваца робе и услуга или за ограничен избор робе и услуга,

ђ) техничке услуге којима се подржава пружање платних услуга, укључујући обраду, чување и заштиту података, провјеру аутентичности података и субјеката, пружање услуга везаних за информациону технологију и комуникациону мрежу, обезбјеђивање и одржавање терминала и уређаја који се користе за платне и друге сличне услуге, ако пружалац наведених услуга ни у једном тренутку не посједује новчана средства која се преносе нити њима располаже,

е) платне трансакције које се врше путем телекомуникационих, дигиталних или информационо-технолошких уређаја, при чему се купљени производи или услуге испоручују и користе путем тих уређаја, под условом да телекомуникациони, дигитални или информационо-технолошки оператер не дјелује искључиво као посредник између учесника и продавца тог производа или пружаоца те услуге,

ж) електронски новац похрањен на инструментима из тачке д) овог става, односно који се користи за извршавање платних трансакција из тачке е) овог става.

Члан 7а.

(1) Листа најрепрезентативнијих услуга садржи утврђене изразе за сваку појединачну услугу повезану са платним рачуном и дефиницију сваке такве услуге, а те изразе и дефиниције је овлашћена организација дужна да користи у предуговорним и промотивним информацијама, као и у уговорима које закључује са физичким лицима.

(2) Агенција прописује листу и утврђује стандардно значење најмање десет, а највише двадесет најрепрезентативнијих услуга повезаних са платним рачуном за које физичка лица плаћају накнаде, а које нуди најмање једна овлашћена организација.

(3) Приликом утврђивања листе најрепрезентативнијих услуга, Агенција узима у обзир услуге које физичка лица најчешће користе у вези са платним рачуном, као и услуге које физичко лице излажу највећем трошку.

(4) Агенција према потреби, а најмање једном у двије године, анализира и, по потреби, ажурира листу најрепрезентативнијих услуга и објављује ју на својој интернет страници.

Члан 7б.

(1) Овлашћена организација дужна је да у примјереном року прије закључења уговора о услугама платног промета, заједно с другим информацијама утврђеним овим и другим законима, физичком лицу на његов захтјев достави

информативни преглед услуга и накнада у писаној форми или електронском облику, без накнаде.

(2) Информативни преглед услуга и накнада јесте документ који садржи списак услуга са листе најрепрезентативнијих услуга које овлашћена организација пружа и податке о појединачној накнади за сваку такву услугу, те садржи изјаву да су детаљне предуговорне и уговорне информације о свим услугама наведене у документима који се уручују у преговарачкој фази.

(3) Свака услуга из информативног прегледа услуга обавезно је појмовно утврђена и дефинисана као у листи најрепрезентативнијих услуга, а могућа додатна објашњења у свему обавезно су јасна, недвосмислена и разумљива.

(4) Овлашћена организација дужна је да обезбиједи да информативни преглед услуга и накнада у писаној форми буде лако доступан у њеним просторијама и на њеној интернет страници, те да на захтјев физичког лица достави овај преглед у електронском облику, без накнаде.

(5) Ако овлашћена организација услугу вођења платног рачуна пружа у оквиру пакета услуга, то јест заједно са другом услугом која није повезана са платним рачуном (додатна услуга), дужна је да у информативном прегледу посебно исказе додатну услугу и накнаду повезану са том услугом понуђеном у пакету, ако се она може купити одвојено.

(6) Агенција доноси акт којим детаљније прописује садржај и форму информативног прегледа услуга и накнада.

Члан 7в.

(1) Овлашћена организација дужна је да физичком лицу, без накнаде, достави или на други начин учини доступним извјештај о свим накнадама за услуге повезане са платним рачуном, на уговорени начин, најмање једном годишње.

(2) Овлашћена организација дужна је да извјештај о накнадама из става 1. овог члана, на изричит захтјев физичког лица, учини доступним у писаној форми на уговорени начин.

(3) Извјештај о накнадама може бити израђен и достављен као самосталан документ или као прилог извода платног рачуна и садржи најмање следеће информације:

а) појединачну накнаду по свакој услузи и учесталост коришћења сваке услуге током извјештајног периода, а у случају да је више услуга обухваћено пакетом услуга, информације о накнади која је наплаћена за цијели пакет, о томе колико је пута накнада за пакет наплаћена у извјештајном периоду и евентуално о додатној накнади која је наплаћена за услугу која прелази обим обухваћен накнадом за пакет,

б) укупан износ свих накнада наплаћених током извјештајног периода за сваку услугу, сваки пружени пакет услуга и услуге које прелазе обим обухваћен накнадом за пакет,

в) висину каматне стопе на уговорено прекорачење платног рачуна, ако је овлашћена организација пружала ову услугу у извјештајном периоду, као и укупан износ наплаћене камате на уговорено прекорачење у овом периоду,

г) висину пасивне каматне стопе, ако је овлашћена организација у извјештајном периоду пружала услугу повезану са платним рачуном на коју се

примјењује ова стопа, као и укупан износ камате коју је она у том периоду платила,

д) укупан износ накнада наплаћених за све услуге повезане са платним рачуном пружене током извјештајног периода.

(4) Извјештај о наплаћеним накнадама сачињава се на начин да:

а) има назив „Извјештај о накнадама“,

б) је написан јасно, лако разумљивим ријечима, те словима лако читљиве величине,

в) је тачан и да његов садржај не доводи у заблуду,

г) је написан на једном од језика који су у службеној употреби у Републици Српској, као и на било којем другом језику договореном између физичког лица и овлашћене организације,

д) садржи накнаде у конвертибилним маркама, а у другој валути само ако је то уговорено између овлашћене организације и физичког лица, у складу с прописима којима се уређује девизно пословање.

(5) Агенција доноси акт којим прописује изглед и садржај извјештаја о накнадама.

Члан 7г.

(1) Агенција на својој интернет страници објављује упоредиве податке о накнадама које овлашћене организације наплаћују од физичког лица за услуге наведене у листи најрепрезентативнијих услуга.

(2) Овлашћене организације дужне су на својој интернет страници обезбиједити везу са садржајем на интернет страници Агенције.

(3) Агенција доноси акт којим прописује садржај, рокове и начин достављања и објављивања података које овлашћене организације достављају Агенцији за потребе израде упоредног приказа накнада најрепрезентативнијих услуга, као и поступак за пријављивање Агенцији нетачних информација о објављеним накнадама.

Члан 8а.

(1) Физичко лице које има пребивалиште у Републици Српској у складу са законом којим се уређује пребивалиште грађана, ако нема отворен други платни рачун, има право да захтијева од овлашћене организације отварање и коришћење рачуна са основним услугама (у даљем тексту: основни платни рачун).

(2) Основни платни рачун је платни рачун који се користи за извршавање платних трансакција у конвертибилним маркама и обухвата:

а) услуге отварања, вођења и затварања тог платног рачуна,

б) услуге које омогућавају уплату новчаних средстава од физичког лица на његов платни рачун и примање уплата од трећих лица,

в) услуге које омогућавају исплату готовог новца са платног рачуна на шалтерима или банкоматима овлашћене организације,

г) услуге извршавања платних трансакција, то јест преноса новчаних средстава, и то:

1) дебит трансфером,

2) коришћењем платне картице, укључујући плаћање путем интернета, у случају када је таква плаћања могуће извршити платном картицом коју овлашћена организација издаје физичком лицу,

3) кредит трансфером, укључујући трајни налог, на одговарајућим уређајима, шалтерима овлашћених организација и коришћењем интернета (нпр. интернет и мобилног банкарства).

(3) Овлашћена организација је дужна да, на захтјев физичког лица, у року од десет радних дана од дана пријема потпуног захтјева отвори основни платни рачун или да у истом року захтјев одбије.

(4) Овлашћена организација је овлашћена да провјери да ли физичко лице има отворен платни рачун код друге овлашћене организације или да о непостојању платног рачуна прибави писмену изјаву од подносиоца захтјева.

(5) Отварање и коришћење основног платног рачуна овлашћена организација не може ограничити или условити уговарањем и коришћењем других услуга које она пружа.

(6) Подаци које овлашћене организације прикупљају и размјењују у поступку провјере основаности захтјева за отварање основног платног рачуна могу се прибављати и користити само ако је лице на које се ови подаци односе претходно дало писмени пристанак за провјеру и њихово коришћење у сврху отварања основног платног рачуна, у складу са одредбама овог закона и прописима којима се уређује заштита личних података.

Члан 86.

(1) Овлашћена организација дужна је да одбије захтјев за отварање основног платног рачуна ако би отварање таквог платног рачуна имало за посљедицу кршење, односно повреду прописа којима се уређује спречавање прања новца и финансирања терористичких активности и дужна је да поступа у складу са тим прописима.

(2) Овлашћена организација одбија захтјев за отварање основног платног рачуна ако физичко лице већ има отворен платни рачун код других овлашћених организација, осим ако лице достави писмену изјаву и обавјештење друге овлашћене организације да ће платни рачун бити затворен након отварања основног платног рачуна.

(3) Овлашћена организација је овлашћена да одбије захтјев физичког лица за отварање основног платног рачуна ако то лице у поступку провјере основаности захтјева одбије дати писмени пристанак за провјеру и коришћење неопходних података.

(4) Овлашћена организација дужна је да у случају одбијања захтјева за отварање основног платног рачуна физичком лицу, без одгађања, писменим путем и без накнаде достави обавјештење о одбијању и разлозима одбијања, осим ако би такво обавјештавање било супротно циљевима јавне безбједности, прописима о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности, као и другим прописима из сродних области.

(5) Овлашћена организација дужна је да у случају одбијања захтјева за отварање основног платног рачуна физичком лицу достави информације о праву на приговор овлашћеној организацији, као и о могућности заштите његових права пред Омбудсманом за банкарски систем у оквиру Агенције у вези са

отварањем основног платног рачуна, а у складу са прописима којима се уређује заштита корисника финансијских услуга.

Члан 8в.

(1) Овлашћене организације пружају услуге основног платног рачуна бесплатно или уз разумну накнаду узимајући у обзир њене стварне трошкове.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, накнада за услуге основног платног рачуна за физичка лица која су социјално осјетљиве категорије корисника финансијских услуга не може бити већа од 0,15% просјечне мјесечне нето плате исплаћене у Републици Српској, према подацима Републичког завода за статистику, за претходну календарску годину.

(3) У смислу овог закона, физичка лица која су социјално осјетљиве категорије корисника финансијских услуга су корисници пензије која је једнака или нижа од износа најниже пензије одређене за 40 година пензијског стажа и више, у складу са законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, те корисници права у складу са законима којима се уређују социјална заштита, студентски стандард, посредовање у запошљавању и права за вријеме незапослености, као и друга слична права (новчана помоћ, додатак за помоћ и његу другог лица, лична инвалиднина, студентска стипендија, новчана накнада за незапослено лице и слично).

(4) Накнада по основу услуге основног платног рачуна обухвата:

а) све услуге основног платног рачуна из члана 8а. став 2. овог закона које нису услуге извршавања платних трансакција, то јест услуге преноса новчаних средстава,

б) услуге извршавања платних трансакција, то јест преноса новчаних средстава употребом дебитне платне картице која је везана за основни платни рачун у унутрашњем платном промету,

в) седам услуга извршавања платних трансакција, то јест преноса новчаних средстава мјесечно у појединачном износу до 100 КМ, које овлашћена организација иначе наплаћује физичким лицима у складу са својом пословном политиком и тарифом, а што не укључује плаћања овлашћеној организацији по основу коришћења њених других услуга.

(5) За извршење платних трансакција које нису обухваћене ставом 4. овог члана овлашћене организације наплаћују накнаде у складу са уговором и одговарајућом тарифом овлашћене организације, а које не могу бити веће од оних које оне уобичајено наплаћују за извршавање таквих платних трансакција.

(6) Изузетно, у случају посебних околности од значаја за доступност основног платног рачуна корисницима финансијских услуга, Агенција може утврдити највиши износ накнаде за вођење основног платног рачуна корисницима који нису лица из става 2. овог члана, узимајући у обзир просјечну нето плату исплаћену у Републици Српској према подацима Републичког завода за статистику и просјечне трошкове које овлашћене организације наплаћују по основу ове услуге.

Члан 8г.

(1) Агенција објављује информације о доступности основног платног рачуна, о накнадама у вези са тим платним рачуном, условима и начину

остваривања права на основни платни рачун, као и о праву на приговор и могућности заштите права пред Омбудсманом за банкарски систем у оквиру Агенције, у складу са прописима.

(2) Овлашћена организација дужна је физичком лицу, без накнаде, пружити информације и објашњења о услугама које нуди у оквиру основног платног рачуна, условима коришћења тих услуга и накнадама у вези са основним платним рачуном.

(3) Овлашћена организација дужна је информације из става 2. овог члана дати на начин да физичком лицу буде јасно да уговарање додатних услуга није услов за отварање и коришћење основног платног рачуна.

Члан 8д.

(1) Овлашћена организација може једнострано раскинути уговор о основном платном рачуну ако је испуњен најмање један од следећих услова:

а) основни платни рачун је коришћен у незаконите сврхе,

б) на основном платном рачуну физичког лица није извршена ниједна платна трансакција дуже од 24 узастопна мјесеца,

в) физичко лице је право на основни платни рачун остварило на основу неистинитих информација,

г) физичко лице је накнадно отворило други платни рачун помоћу којег може вршити плаћање и који му омогућава да користи услуге овлашћене организације у складу са прописом о унутрашњем платном промету,

д) физичко лице више нема пребивалиште у Републици Српској.

(2) Ако овлашћена организација намјерава раскинути уговор о основном платном рачуну због испуњености једног или више услова из става 1. т. б), г) и д) овог члана, дужна је физичком лицу без накнаде, у писаној форми или електронском облику, доставити обавјештење о разлозима за тај раскид и позвати га да тај разлог отклони у року од најмање два мјесеца, осим ако је то обавјештавање забрањено прописима.

(3) Ако физичко лице не отклони разлог раскида и то не докаже у року из става 2. овог члана, уговор о основном платном рачуну раскида се истеком тог рока.

(4) Ако овлашћена организација раскине уговор о основном платном рачуну због испуњености једног или оба услова из става 1. т. а) и в) овог члана, раскид тог уговора производи правна дејства у тренутку доставе обавјештења о раскиду физичком лицу.

(5) Обавјештење о раскиду уговора из става 4. овог члана доставља се без накнаде.

(6) Овлашћена организација дужна је да у обавјештењу о раскиду уговора о основном платном рачуну посебно назначи упутство о праву физичког лица на приговор и могућности заштите његових права пред Омбудсманом за банкарски систем у оквиру Агенције, у складу са прописима.

(7) На питања раскида уговора о основном платном рачуну која нису уређена овим законом примјењују се одредбе закона о облигационим односима.

(8) Одредбе става 1. т. а) и в) и става 7. овог члана сходно се примјењују и на једнострану раскид осталих уговора о платном рачуну који су закључени са физичким лицем.

Члан 12.

(1) Учесници могу имати отворене рачуне код више овлашћених организација, према властитом избору, **осим учесника – физичког лица који има отворен основни платни рачун.**

(2) Пословни субјекат код једне овлашћене организације може имати отворен само један рачун за редовно пословање у конвертибилним маркама и по један рачун за сваки организациони дио.

(3) Пословни субјекат може имати више отворених рачуна за посебне намјене код једне овлашћене организације, у складу са потребама, односно прописима.

(4) Ако пословни субјекат има више од једног рачуна за редовно пословање код овлашћених организација, дужан је одредити рачун (у даљем тексту: главни рачун) на којем ће се извршавати налози за принудну наплату законских обавеза и јавних прихода, налози за наплату хартија од вриједности и инструмената обезбјеђења плаћања, те налози за извршење судских одлука и других извршних исправа (у даљем тексту: налози за принудну наплату) и водити евиденција о неизвршеним налозима за плаћање.

(5) Захтјев за одређивање главног рачуна пословни субјекат је дужан поднијети овлашћеној организацији у писаној форми.

Члан 15а.

(1) Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге Бања Лука (у даљем тексту: АПИФ) успоставља и води Регистар рачуна физичких лица отворених у овлашћеним организацијама.

(2) Регистар рачуна физичких лица обухвата:

а) рачуне за обављање платног промета, у домаћој и иностраној валути,

б) рачуне депозита и улога на штедњу, у домаћој и иностраној валути и

в) друге рачуне, у домаћој и иностраној валути, отворене на основу уговора са банком.

(3) Регистар рачуна физичких лица је електронска база података, која садржи сљедеће податке:

а) име и презиме физичког лица,

б) јединствени матични број физичког лица резидента,

в) одговарајућу идентификациону ознаку за инострано физичко лице (број идентификационог документа, земља издавалац тог документа, датум рођења и слично) и јединствени идентификациони број иностраног физичког лица додијељен у складу са прописима којима се уређује регистрација пореских обвезника,

г) адресу пребивалишта за домаће физичко лице и адресу боравишта, ако посједује,

д) адресу боравишта у Републици Српској или Босни и Херцеговини за инострано физичко лице и адресу пребивалишта у земљи домицила,

ђ) број рачуна физичког лица,

е) врсту рачуна,

ж) датум отварања и затварања рачуна физичког лица, као и датум промјене личних података у вези са рачуном,

з) податке из т. а) до д) овог става о лицима која су овлашћена да располажу средствима на рачуну физичког лица,

и) ознаку да ли је рачун домаћег или иностраног физичког лица,

- ј) статус рачуна (рачун са или без евидентираних, а неизмирених налога за принудну наплату),**
к) ознаку за основни платни рачун.

Члан 15в.

(1) Подаци из Регистра рачуна физичких лица нису јавно доступни и на њих се примјењују прописи којима се уређује пословна тајна и заштита личних података.

(2) АПИФ је овлашћен да, на основу поднесеног захтјева у писаној форми или електронском облику, податке из Регистра рачуна физичких лица достави, односно омогући приступ тим подацима:

- а) ако је лице на које се ови подаци односе претходно дало писмени пристанак,
- б) на основу одлуке или захтјева надлежног суда,
- в) ако, ради вршења надзора над овлашћеном организацијом у складу са законом, то захтијева Агенција за банкарство Републике Српске,
- г) за потребе министарства надлежног за унутрашње послове, органа надлежног за борбу против организованог криминала и корупције и органа надлежног за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности, у складу са прописима,
- д) за потребе пореске управе и другог контролног органа, у складу са прописима којима се уређују послови из њихове надлежности,
- ђ) за потребе адвоката ради предузимања правних радњи у циљу пружања правне помоћи заступања физичких и правних лица у остваривању њихових потраживања, уз приложену пуномоћ странке,
- е) у вези са поступком извршења или обезбјеђења на имовини имаоца рачуна, на основу захтјева суда, другог надлежног органа или овлашћеног лица које, у складу са посебним законом, има правни интерес за принудно остварење потраживања, у том поступку,
- ж) за потребе овлашћених организација ради отварања основног платног рачуна, ако је лице на које се ови подаци односе претходно дало писмени пристанак,**
- з) за потребе овлашћених организација у поступку отварања платног рачуна физичком лицу ради провјере статуса његових других рачуна, ако је подносилац захтјева на које се ови подаци односе претходно дао писмени пристанак.**

(3) Захтјев за добијање података из става 2. овог члана треба да садржи, поред података утврђених законом којим се уређује општи управни поступак, податке о правном основу и сврси коришћења личних података, као и друге податке које пропише АПИФ.

(4) Субјекти из става 2. овог члана могу податке из Регистра рачуна физичких лица користити ради обављања послова у оквиру законом утврђене надлежности, искључиво у сврху за коју су прибављени и не могу их даље саопштавати или достављати трећим лицима, нити тим лицима омогућити приступ овим подацима, осим у случајевима утврђеним овим законом.

(5) Став 4. овог члана примјењује се и на лица која су запослена или ангажована, односно која су била запослена или ангажована код субјектата из става 2. овог члана којима су подаци учињени доступним, као и друга лица којима су због природе њиховог посла ти подаци учињени доступним.

(6) У вршењу овлашћења која су му повјерена овим чланом, АПИФ је дужан да поступа по закону којим се уређује општи управни поступак и одговоран је за достављање података субјектима из става 2. овог члана.

(7) У поступању по захтјеву овлашћене организације из става 2. т. ж) и з) овог члана, АПИФ је овлашћен да обезбиједи овлашћеној организацији само информацију о постојању платног рачуна, односно информацију о постојању платног рачуна на којем су евидентирани и неизвршени налози за принудну наплату из евиденције регистра рачуна физичког лица, искључујући информације о овлашћеним организацијама код којих су платни рачуни отворени и бројевима тих рачуна.

Члан 15ђ.

(1) АПИФ успоставља и води Регистар сефова физичких лица и Регистар сефова пословних субјеката које овлашћене организације стављају на употребу корисницима сефа.

(2) Регистри из става 1. овог члана не садрже податке о садржини сефова.

(3) Овлашћене организације које физичким лицима и пословним субјектима стављају на употребу сефове, дужне су да редовно достављају АПИФ-у податке које садрже регистри из става 1. овог члана и одговорне су за њихову тачност.

Члан 15е.

Регистар сефова физичких лица је електронска база података која садржи сљедеће податке о корисницима сефова:

- а) име и презиме корисника сефа,
- б) јединствени матични број корисника сефа резидента,
- в) одговарајућу идентификациону ознаку за страном физичко лице (број идентификационог документа, земља издалаца тог документа, датум рођења и слично) и јединствени идентификациони број страног физичког лица додијељен у складу са прописима којима се уређује регистрација пореских обвезника,
- г) адресу пребивалишта корисника сефа резидента и адресу боравишта, ако посједује,
- д) адресу боравишта у Републици Српској или Босни и Херцеговини за корисника сефа који је страном физичко лице и адресу пребивалишта у земљи домицила,
- ђ) податке из т. а) до д) овог става о лицима која су овлашћена да приступају сефу корисника,
- е) датум закључења и престанка уговора о сефу, као и период на који је тај уговор закључен.

Члан 15ж.

Регистар сефова пословних субјеката је електронска база података која садржи сљедеће податке о корисницима сефова:

- а) пословно име, односно назив или скраћено пословно име корисника сефа,

- б) адресу сједишта корисника сефа, а за корисника који је страно правно лице и назив земље домицила,
- в) матични број и јединствени идентификациони број корисника сефа,
- г) име и презиме лица која су овлашћена да приступају сефу корисника,
- д) јединствени матични број лица која су овлашћена да приступају сефу корисника, односно другу одговарајућу идентификациону ознаку за страно лице (број идентификационог документа, земља издавалац тог документа, датум рођења и слично),
- ђ) датум закључења и престанка уговора о сефу, као и период на који је тај уговор закључен,
- е) друге неопходне податке које пропише АПИФ.

Члан 15з.

(1) Подаци из регистара сефова нису јавно доступни и на њих се примјењују прописи којима се уређују пословна тајна и заштита личних података.

(2) АПИФ је овлашћен да, на основу поднесеног захтјева у писаној форми или електронском облику, податке из Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова пословних субјеката достави, односно омогући приступ тим подацима:

а) ако је лице на које се ови подаци односе претходно дало писмени пристанак,

б) на основу одлуке или захтјева суда,

в) за потребе министарства надлежног за унутрашње послове, органа надлежног за борбу против организованог криминала и корупције и органа надлежног за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности, у складу са прописима,

г) у вези са поступком извршења или обезбјеђења на имовини корисника сефа, на основу захтјева суда или другог надлежног органа.

(3) На обавезе АПИФ-а у погледу прикупљања, обраде и заштите података из Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова пословних субјеката примјењују се одредбе овог закона које уређују Регистар рачуна физичких лица.

(4) АПИФ доноси упутство којим прописује начин вођења Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова пословних субјеката, начин достављања података, као и давања и коришћења података из ових регистара.

(5) Министар финансија даје претходну сагласност на упутство АПИФ-а из става 4. овог члана.

Члан 38.

(1) Забрањено је пословним субјектима да врше плаћања преко рачуна код овлашћених организација, ако имају блокиране рачуне.

(2) Забрањено је коришћење средстава који пословни субјекат има на рачунима код овлашћених организација, а која су блокирана на основу налога за принудну наплату, за друга плаћања пословног субјекта.

(3) Забрањено је овлашћеним организацијама да пословним субјектима, чији су рачуни блокирани, као и физичким лицима на чијим рачунима постоје евидентирани, а неизвршени налози за принудну наплату, отварају нове рачуне.

(4) Овлашћене организације не могу затворити рачун физичког лица на чијем рачуну постоје евидентирани, а неизвршени налози за принудну наплату.

(5) Забрањено је овлашћеним организацијама да учесницима обрачунавају и наплаћују накнаду по основу давања или вођења референтне ознаке или другог податка који омогућава идентификацију појединачне платне трансакције (позив на број, број партије и друго).

Члан 48.

(1) Новчаном казном у износу од 20.000 КМ до 80.000 КМ казниће се за прекршај овлашћена организација ако:

- а) учеснику отвори рачуне и води евиденцију супротно члану 10. овог закона,
- б) пословном субјекту отвори главни рачун супротно члану 13. став 1. овог закона,
- в) учеснику затвори рачуне супротно чл. 18 и 19. овог закона,
- г) не даје налоге за плаћање са рачуна учесника прописане чланом 22. став 2. тачка в) овог закона,
- д) не изврши налоге за плаћање у складу са одредбама члана 29. став 1. овог закона,
- ђ) не изврши налоге за принудну наплату у складу са чланом 30. ст. 1. до 3. и чланом 31. овог закона,
- е) изврши налоге за плаћање, а који се не односе на принудну наплату, супротно члану 30. став 5. овог закона,
- ж) не поступи у складу са чланом 32. и чланом 33. ст. 2. до 5. овог закона,
- з) са блокираних рачуна изврши пренос средстава, која су изузета од извршења, у складу са чланом 34. став 1. овог закона,
- и) не разрочи орочена средства пословног субјекта у складу са чланом 35. ст. 1. до 3. овог закона
- ј) не изврши налоге за принудну наплату у складу са чл. 36. и 37. овог закона,
- к) пословном субјекту **и физичком лицу**, чији су рачуни блокирани, изврши плаћања о отвори нове рачуне супротно члану 38. ст. 2. и 3. овог закона,
- л) не поступи у складу са чланом 53. став 4. овог закона,
- љ) не усклади обављање послова унутрашњег платног промета у року из члана 54. овог закона,
- м) физичком лицу затвори рачуне супротно члану 38. став 4. овог закона,**
- н) не поступи у складу са чланом 38. став 5. овог закона.**

(2) За прекршаје из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у овлашћеној организацији новчаном казном у износу од 5.000 КМ до 20.000 КМ.

Члан 49г.

(1) Новчаном казном од 10.000 КМ до 40.000 КМ казниће се за прекршај овлашћена организација, ако:

- а) физичком лицу не достави информативни преглед услуга и накнада у складу са чланом 7б. став 1. овог закона,
- б) физичком лицу не учини доступним информативни преглед услуга и накнада у складу са чланом 7б. став 4. овог закона,
- в) физичком лицу не достави, најмање једном годишње и без накнаде, извјештај о наплаћеним накнадама у складу са чланом 7в. став 1. овог закона,

г) на захтјев физичког лица не достави извјештај о наплаћеним накнадама у складу са чланом 7в. став 2. овог закона,

д) извјештај о накнадама није састављен у складу са чланом 7в. ст. 3. и 4. овог закона,

ђ) на својој интернет страници не обезбиједи везу са садржајем на интернет страници Агенције, у складу са чланом 7г. став 2. овог закона,

е) на захтјев физичког лица из члана 8а. став 1. овог закона не омогући отварање и коришћење основног рачуна и не поступи у складу са чл. 8а. и 8б. овог закона,

ж) накнаде у вези са основним рачуном наплаћује више него што је прописано у складу са чланом 8в. овог закона,

з) условљава отварање и коришћење основног рачуна уговарањем додатних услуга у складу са чланом 8г. став 3. овог закона,

и) једнострано раскине уговор о основном рачуну супротно члану 8д. став 1. овог закона,

ј) једнострано раскине уговор о платном рачуну који је закључен са физичким лицем супротно члану 8д. став 8. овог закона,

к) обавјештење о раскиду уговора о основном рачуну не достави физичком лицу у складу са чланом 8д. став 2. овог закона,

л) обавјештење о раскиду уговора о основном рачуну не садржи упутство о праву физичког лица на приговор и могућности заштите његових права пред Омбудсманом за банкарски систем у оквиру Агенције у складу са чланом 8д. став 6. овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у овлашћеној организацији, новчаном казном у износу од 2.500 КМ до 10.000 КМ.

Члан 49д.

(1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 20.000 КМ казниће се за прекршај овлашћена организација, ако:

а) при прикупљању и обради података о физичким лицима не поступа у складу са чланом 15ђ. став 2. овог закона,

б) не доставља податке у Регистар сефова физичких лица и Регистар сефова пословних субјеката у складу са чланом 15ђ. став 3. овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у овлашћеној организацији, новчаном казном од 1.000 КМ до 4.000 КМ.

Члан 49ђ.

(1) Новчаном казном од 10.000 КМ до 40.000 КМ казниће се за прекршај АПИФ, ако:

а) не успостави и не води Регистар сефова физичких лица и Регистар сефова пословних субјеката у складу са чланом 15ђ. овог закона,

б) поступа и доставља податке из Регистра сефова физичких лица супротно члану 15з. став 2. овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у АПИФ-у, новчаном казном од 2.500 КМ до 10.000 КМ.

Члан 49е.

(1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 20.000 КМ казниће се субјекат из члана 15з. став 2. овог закона ако податке добијене из Регистра сефова физичких лица и Регистра сефова пословних субјеката користи супротно одредбама овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у субјекту, новчаном казном од 1.000 КМ до 4.000 КМ.

Члан 54в.

АПИФ ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети упутство којим прописује начин вођења регистара сефова физичких лица и пословних субјеката, начин достављања података, као и давања и коришћења података из ових регистара.

Члан 54г.

Овлашћене организације дужне су да АПИФ-у доставе податке о сефовима физичких лица и пословних субјеката, отвореним прије доношења овог закона, најкасније у року од три мјесеца од дана доношења упутства из члана 15з. овог закона.

Члан 54д.

(1) Агенција ће донијети подзаконске прописе везане за најрепрезентативније услуге повезане са платним рачунима и извјештаје о накнадама за услуге повезане са платним рачуном предвиђене овим законом у року од четири мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.

(2) До доношења прописа из става 1. овог члана примјењују се подзаконски прописи који су важили до ступања на снагу овог закона, а који нису са њим у супротности.

(3) Овлашћене организације дужне су да своје пословање, организацију и опште акте ускладе са прописима Агенције у року од два мјесеца од дана доношења прописа Агенције из става 1. овог члана.